

INFORMAČNÝ SPRAVODAJCA

Spoločnosť údržby, výroby a montáží podnikov chemického, farmaceutického a papierenského priemyslu

Príhovor prezidenta SUZ Ing. Vendelína Íra

DVADSIATE VÝROČIE VZNIKU SUZ

Vážení priatelia, členovia SUZ, v programe dnešnej konferencie SUZ máme i konanie Valného zhromaždenia za rok 2013, kde hodnotíme výsledky ekonomické i vecné, a tiež predkladáme informácie o hlavných úlohách v roku 2014.

Rok 2014 je pre SUZ významný, v tomto roku si pripomenieme výročie 20 rokov od vzniku SUZ. Na zhodnotenie tohto obdobia využijeme inú príležitosť – bude to v druhom polroku tohto roku.

Dovolím si upriamiť vašu pozornosť na nasledovné aktivity v nastávajúcom období roka 2014:

- účasť SUZ a troch členov SUZ na strojárskom veľtrhu v Nitre v dňoch 20. 5. – 23. 5. 2014. V spoločnom stánku budú: SUZ,

Slovcem, spol. s r. o., Strojchem, s. r. o., Microwell s. r. o.. Na návštevu spoločného stánku vás srdečne pozývame.

- Konanie konferencie „Národného fóra údržby v dňoch 3. 6. – 4. 6. 2014. Konferencia sa uskutoční na Štrbskom Plese v hoteli PATRIA. Konferenciu organizuje Slovenská spoločnosť údržby (SSU). Zvýhodnené ceny za účasť umožňuje kolektívne členstvo SUZ v SSU.

Ing. Vendelín Íro, prezident SUZ.

- Ešte je pár dní na možnosť poskytnutia 2% z odvedenej dane k využitiu

pre vlastných pracovníkov na vzdelávanie údržbárskych profesií – majster a manažér údržby.

- V druhom polroku 2014 pripravujeme konferencie SUZ
– 23. 9. – 25. 9. 2014 – gestor: Chemolak Smolenice, a. s. – Ing. P. Vidlička
– 2. 12. – 4. 12. 2014 – gestor: Slovchem, spol. s r. o. – Ing. M. Abrahám

Budeme radi vašej aktívnej účasti, tiež keď viac využijete možnosti uverejnenia vašich zaujímavých informácií či už v časopise SUZ, resp. na stránke www.suz.sk.

Ing. Vendelín Íro, SUZ

Z decembrovej konferencie SUZ konanej dňa 4. 12. 2013

MODERNÉ TECHNOLOGIE V OBLASTI ÚDRŽBY

Posledné rokovanie v roku 2013 sa uskutočnilo dňa 4. 12. 2013 v Piešťanoch. Garantom stretnutia bola spoločnosť ProCS, s. r. o. Šaľa. Rokovanie konferencie otvoril prezident SUZ Ing. Íro. Privítal prítomných členov a hostí a oboznámil ich s drobnými zmenami v programe rokovania konferencie.

Za usporiadajúcu spoločnosť ProCS, s. r. o. Šaľa sa prihovril finančný riaditeľ Ing. Ladislav Major MBA. Predstavil spoločnosť a jej aktivity v súčasnosti i v budúcom období. Spoločnosť vznikla v roku 1992 z pracoviska DUSLO Ša-

Z decembrovej konferencie v Piešťanoch.

ľa. V súčasnosti sú súčasťou skupiny VINCI, sú dodávateľmi na kľúč v oblasti priemyselnej automatizácie.

Prednášky a prezentácie dodávateľských firiem:

- Firmu SFÉRA, a. s. prezentoval Ing. Matej Kubiak na tému „Správa a údržba majetku s informačným systémom Xmatic net v podmienkach DUSLO, a. s.“
- Firmu ProCS, s. r. o. Šaľa prezentoval Ing. Martin Gálík na tému „Prevádzka a údržba bezpečnostných prístrojových systémov podľa STN EN 61508 a STN EN 61511“
- Za Technickú inšpekciu, a. s. vystúpil Ing. Pavol Kopča na

Dokončenie na 2. str.

AKO SLOVENSKÝ TIGER ZASPAL

Disclaimer: Sumár prednášky odprezentovanej na konferencii SÚZ v Piešťanoch dňa 4.12.2013 (všetky čísla a údaje pochádzajú z tohto dátumu)

Slovensko v priebehu poslednej dekády (najmä na jej začiatku) spravilo množstvo protihovných reforiem, ktoré ho nielen dostali na mapy zahraničných investorov, ale tiež rozviazali ruky domácim podnikateľom a zjednodušili im podnikanie. Zavedenie (vtedy relatívne nízkej) v porovnaní so susednými krajinami) rovnvej dane, spružnenie Zákonníka práce, oddĺženie bankového sektora, zrušenie tripartity, inými slovami oslabenie nevolných odborárov otvorene sledujúcich politické ciele, to všetko malo za následok doposiaľ nevidaný ekono-

nomický rast, kvôli ktorému si Slovensko získalo prezývku ekonomický tiger strednej Európy.

Opäť sa v praxi potvrdilo to, čo sa píše v knihách: k obmedzovaniu chudoby a zvyšovaniu bohatstva sa nedá dostať cez zvyšovanie minimálnej mzdy, odborárske opatrenia, drahý sociálny systém a najrôznejšie dávky, ale cez ekonomický rast. Bohatstvo najskôr treba vyprodukovať, až potom sa môže začať s úvahami, ako s ním naložiť. Ideálne tak, aby spôsob jeho využitia nemal negatívny dopad na budúcu ekonomickú výkonnosť.

Slovensko sa teda pred desiatimi rokmi postavilo do štartovacích blokov pripravené lepšie ako mnohé členské krajiny EÚ a naši najbližší susedia, vďaka reformám k nám začal prúdiť zahraničný kapitál, ktorý je skratkou v hromadení kapitálu pre budúcu výrobu. Slovensko sa rýchlo stalo lídrom v regióne, či dokonca na svete, v produkcii automobilov, elektroniky, ale aj regionálnou centrou či servisným strediskom pre mnohé zahraničné korporácie. Samozrejme, môžeme viesť polemiky o tom, či je vhodné sústreďovať sa na automobilový priemysel či elektroniku. Čo je však dôležitejšie, Slovensko bolo významne podkapitalizované a neboli sme v pozícii, aby sme si mohli dovoliť odmietat' investorov, ktorí k nám privádzali kapitál, len kvôli pocitu, že prílišná koncentrácia v niektorom sektore nám nemusí prospieť. Začali sa vyrábať nové produkty s vyššou pridanou hodnotou, nezamestnanosť klesla na historicky rekordné minimum v dejinách samostatnej Slovenskej republiky a reálne mzdy rástli podobne ako domáci produkt nevidaným tempom. Slovensko bohatlo tempom ako nikdy predtým.

Potom prišla kríza. Slovensko ako malá, proexportne orientovaná a otvorená ekonomika dostala silnú facku v podobe poklesu dopytu zo zahraničia. Produkcia významne

Mgr. Richard Ďurana, Ph.D., riaditeľ INESS – Inštitútu ekonomických a spoločenských analýz.

klesla (graf 1) a na pokles ekonomickej výkonnosti s istým zotrvačným efektom reaguje aj nezamestnanosť (graf 2).

Pokles ekonomickej aktivity má samozrejme dramatický dopad na verejné financie, optimisticky nastavené na rastúci výber daní. Príklady viacerých európskych krajín, ktorých verejné financie sa dostali do takej vážnej situácie, že museli byť zachraňované zahraničnými inštitúciami, pekne dokumentuje odtrhnutie verejných financií od reality. Ekonomovia (vrátane INESS) od počiatku krízy, a dokonca aj pred ňou, poukazovali na mnohé neefektívne vládne výdavky a potrebu šetrenia. Politici spočiatku pred realitou zatvárali oči, v nádeji, že krí-

Dokončenie na 4. str.

MODERNÉ TECHNOLOGIE V OBLASTI ÚDRŽBY

Dokončenie z 1. str.

- tému „Skúsenosti v oblasti starostlivosti a bezpečnosti technických zariadení“
- O najdôležitejších aktivitách ZCHaFP v rokoch 2013 – 2014 a ďalej informoval prezident Zväzu Ing. Roman Karlubík
- Centrum vedecko-technických informácií SR predstavil Ing. Martin Smeja na tému „Podpora transferu technológií pre akademickú oblasť na národnej úrovni – prínosy pre podnikateľskú sféru“
- Firmu CSA SYSTEMS, s. r. o.

- prezentoval Ing. Ľuboš Svitek na tému „3D technológie na báze laserového skenovania od spoločnosti CSA, pomáhajú šetriť peniaze v zložitých priemyselných prevádzkach po celom svete“
- Firmu RENOMIA, s. r. o. prezentovala Ing. Renáta Hofferová na tému „Komplexné služby v oblasti poistenia a risk managementu“
- Firmu GAJOS, s. r. o. prezentoval Gabriel Šimko na tému „Služby v oblasti bezpečnosti práce – ochrana pred požiarimi“

- Firmu OIL SLOVAKIA, s. r. o. prezentoval Ing. Richard Krajčír na tému „Moderné spôsoby riadenia fluidmanagementu“
- Firmu INESS prezentoval Mgr. Richard Ďurana PhD. Na tému „Verejné financie vs. podnikatelia“
- Ing. Zuzana Lenická, finančná manažérka, predniesla informáciu „Reštrukturalizácie, ľudské zdroje, pohľadávky...“
- Firmu DATALAN, a. s. prezentoval Ing. Igor Kočíš na tému „Spôsoby riadenia životnosti technologických zariadení“

- Firmu EMCI prezentovala Ing. Oršolya Véghová na tému „Správnych ľudí na správne pozície“

- Firmu SPIRAX SARKO, s. r. o. prezentoval Ing. Ján Fekiač na tému „Zvýšenie efektivity a šetrenie energií v parných systémoch“

...

Interné rokovanie členov SUZ otvoril prezident SUZ Ing. Ľro, ktorý informoval o rokovaní predstavenstva SUZ. Po zval účastníkov na konferenciu v prvom kvartáli 2014, ktorá sa bude konať pod záštitou MONDI SCP Ružomberok v Liptovskom Jáne. Po krátkej diskusii prezident SUZ konferenciu ukončil.

Ing. Peter Petráš

Informačný spravodajca SÚZ

Evidenčné číslo: EV 1754 / 08

ISSN 1338-1458

Kontaktná adresa: SÚZ, Pionierska 15, 831 02 Bratislava, telefón: 0905 234 433, <http://www.suz.sk>

Redakčná rada: Ing. Peter Petráš – SÚZ, Ing. Ferdinand Chromek, EURO PUMPS TECH, s. r. o., Ing. Gabriel Zsilinszki, DUSLO, a. s. Šaľa.

Šéfredaktor: PhDr. Milan Al'akša. **Grafická úprava:** Fantázia media, s. r. o.

Vydáva: Spoločnosť údržby, výroby a montáží podnikov chemického, farmaceutického a papierenského priemyslu.

FUNKČNÁ BEZPEČNOSŤ V PRIEMYSELNEJ AUTOMATIZÁCII

PODĽA TECHNICKÝCH NORIEM

IEC 61508 (STN EN 61508) A IEC 61511 (STN EN 61511)

Požadovaná bezpečnosť prevádzok v priemysle (chemické prevádzky, rafinérie, ...) je v súčasnosti stále viac zabezpečovaná prostredníctvom komplexných bezpečnostných systémov (SIS). Požiadavky na tieto elektrické, elektronické a programovateľné elektronické bezpečnostné systémy sú definované IEC 61508. Požiadavky na manažment, projektantov, integrátorov a užívateľov pri implementácii a používaní týchto bezpečnostných systémov v priemysle sú definované IEC 61511.

PONUKA NAŠICH SLUŽIEB

- Spolupráca pri analýze rizika procesu (napr. HAZOP) – využitie našej odbornej znalosti pri identifikácii bezpečnostných prístrojových funkcií (SIF)
- Spolupráca pri príprave plánu bezpečnosti podľa požiadaviek IEC 61511
- Spracovanie špecifikácie bezpečnostných požiadaviek (SRS) – tieto dokumenty spresňujú projekt a dopĺňajú špecifické požiadavky zákazníka a zároveň slúžia k overeniu návrhu SIS
- Inžiniering a návrh SIS podľa príslušných štandardov a predpisov (EN/IEC, ATEX, EMC,...)
- Verifikácia dosiahnutej celkovej úrovne bezpečnosti (SIL) spolu so spracovaním požadovanej dokumentácie (kvantitatívna verifikácia preukazujúca, že SIF spĺňa požadovanú SIL úroveň)
- Detailný inžiniering a návrh SIS spolu s vypracovaním požadovanej dokumentácie pre hardvérovú aj softvérovú časť
- Definovanie komunikačného rozhrania medzi základným systémom riadenia (BPCS) a ďalšími automatizovanými systémami
- Naprogramovanie SIF do bezpečnostného PLC
- Výroba elektrických rozvádzačov, kompletná inštalácia elektro a ASRTP
- Vytvorenie testovacích procedúr:
 - FAT, SIT, SAT
 - na preukázanie zhody s požiadavkami definovanými v SRS – kontrolné testy, postupy pre údržbu
- Realizácia všetkých požadovaných testov.
- Dohľad, zhodnotenie inštalovaných SIS (ESDS, bezpečnostné PLC, BMS, BPS,...) a klasifikácia dosiahnutej SIL úrovne podľa IEC 61511
- Udržiavanie SIS na požadovanej úrovni SIL podľa spracovaných postupov pre údržbu

**NAŠI INŽINIERI FUNKČNEJ BEZPEČNOSTI, CERTIFIKOVANÍ TUV,
POUŽÍVAJÚ PRE KVANTITATÍVNU VERIFIKÁCIU
SIL SW ŠTANDARD exSILentia™ od spoločnosti exida**

VÝHODY PRE ZÁKAZNÍKA

- Maximalizácia transparentnosti bezpečnostných systémov
- Redukcia rizika a dosiahnutie zhody s platnými predpismi
- Zvýšenie dostupnosti a spoľahlivosti prevádzky

Dokončenie z 2. str.

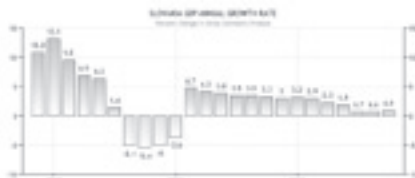
za čoskoro pominie a hospodársky rast sa vráti do predkrízových výkonných čísiel. Ekonomická realita ich však dobehla a zázraky na počkanie sa nedejú, akokoľvek veľmi by sme si všetci priali. Napriek výrokom o šetrení v skutočnosti vládne výdavky rastú, pričom na Slovensku počas krízy druhým najrýchlejším tempom v Európe, hneď po na rope sediacom Nórsku (graf 3).

O tom, že politici krajín Európskej menovej únie nedokázali počas krízy prispôsobiť výdavky príjmom nasvedčuje aj rastúci dlh krajín eurozóny, ako dokumentuje graf 4.

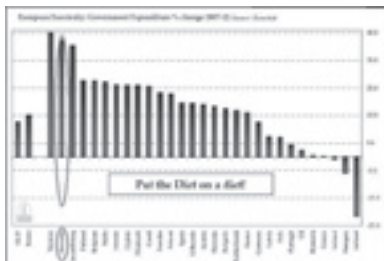
Slovenská vláda sa rozhodla konsolidovať rozvrátené verejné financie výlučne na príjmovej strane, bez ochoty šetriť vo vlastných výdavkoch. Prijať také opatrenia budú mať pritom negatívny vplyv hlavne na produktívny podnikateľský sektor.

ZÁSADY FICOVEJ VLÁDY DO PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA:

- » **1. Daňové licencie = daň za podnikanie**
 - vláda potrestá podnikateľov, ktorí nevytvárajú dostatočný zisk. Nastavenie výšky licencie je irelevantné. Podnikatelia platia množstvo daní (daň z nehnuteľností, daň z motorových vozidiel, spotrebné dane), odmeňujú zamestnancov, a slúžia spotrebiteľom, **aj v prípade, že produkujú stratu.**
 - celkové daňové zaťaženie podnikateľského sektora má podľa rozpočtu zavedením daňových licencií **vzrásť** (už po znížení sadzby DPPO na z 23% na 22%) **o 84 mil. eur.**
 - negatívny dopad najmä na firmy s. r. o. Spolu ich je na Slovensku 150-tisíc.
- » **2. Zvyšovanie dane z príjmu právnických osôb – zrušenie jednej z mála konkurenčných výhod SR!**
 - ďaleko najvyššia sadzba zo všetkých postkomunistických krajín v Európe, vyššia než v mnohých vyspelých členských krajinách EÚ, kde túto sadzbu skôr znižujú (Švédsko, Fínsko, Veľká Británia...)
 - sadzba dane vzrástla od 2013 z 19% na 23%.
 - **Sadzba DPPO** teda narastá medzi rokom 2012 a 2013 **o 21%**, predpokladaný výber DPPO podľa rozpočtu ale vzrastie len **o 5,6%**.
 - odhad výberu DPPO z októbra 2012 na rok 2013: 2 039 mil. eur
 - odhad výberu DPPO z októbra 2013 na rok 2013: 1 767 mil. eur
- » **3. Zavedenie odvodov na dohody**
 - zamestnanie bežného dohodára (neštudenta) sa **predražilo o vyše 30%**
 - **poklesli čisté príjmy** dohodárov, z ktorých 90% minulý rok zarábalo menej ako minimálnu mzdu. vláda teda potrestala väčšinou chudobných, ktorí sa snažili privybrať si.
 - po zavedení dohôd sa z trhu práce **stratilo 200-tisíc dohodárov (pokles o cca 40 %).**
 - celkový počet zamestnaných na Slovensku medziročne klesol, nemožno preto tvrdiť, že stratení dohodári prešli do zamestnaneckého pomeru
- » **4. Nárast minimálnych odvodov, obmedzenie paušálnych výdavkov = potrestanie živnostníkov**
 - minimálne odvody živnostníka od roku 2013 **vzrástli o 16%**, zo 160 eur na 185 eur
 - minimálne odvody platí cca 80% živnostníkov, odvody musia platiť každý mesiac bez ohľadu na to, či mali príjem
 - aktívnych živnostníkov (tj. tých, ktorí platia odvody) máme dnes 230-tisíc
- » **5. Nárast minimálnej mzdy na 352 eur od roku 2014 – bariéra zamestnávania mladých, nízkoprájmových a dlhodobo nezamestnaných**

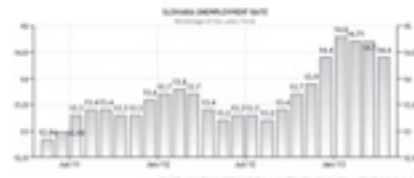
(graf 1)

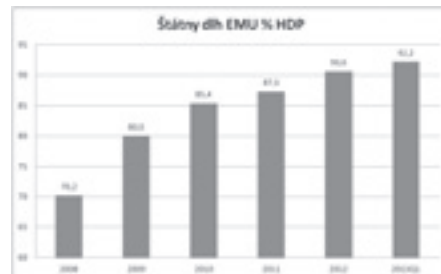
(graf 3)

- minimálne mzdové náklady na zamestnanca (vrátane odvodov) stúpnu na 481 eur – ak pracovník takúto hodnotu nevytvorí, pracovné miesto zamestnávateľ zavrie
- obmedzí sa tvorba pracovných miest najmä v najchudobnejších regiónoch
- prepúšťanie vo firmách s nízkoprájmovými zamestnancami, ktoré si nemôžu dovoliť zvyšovať platy
- » **6. Investičné stimuly**
 - sú extrémne drahé vzhľadom na to, koľko pracovných miest vytvárajú, často sa poskytujú bohatým firmám
 - skladajú sa na ne ostatné firmy cez vyššie dane, ktoré potom sami nemajú zdroje na nové miesta
 - stimuly preto pracovné miesta nevytvárajú, len ich presúvajú do firiem, ktoré si ich vedú vybaviť
 - stimuly aj v ziskových firmách na jedno pracovné miesto vybraných firiem: **Mondi SCP 33 tisíc eur; Samsung 26 tisíc eur; IBM 10 tisíc eur**
- » **7. Zákoník práce zagarantoval zamestnancom odstupné – znižovanie motivácie tvoriť prac. miesta**
 - ide o jednorázové náklady, s ktorými musí podnikateľ rátať už pri prijímaní zamestnanca
 - nákladnejšie prepúšťanie znamená nižšiu ochotu zamestnávať
- » **8. Rozšírenie pôsobnosti Zákona o kolektívnom vyjednávaní – znižovanie motivácie tvoriť prac. miesta**
 - novela nanúti kolektívne zmluvy v danom odvetví aj firmám, ktoré s nimi nesúhlasia
 - vláda novelu schválila aj napriek vetu prezidenta
 - spod pôsobnosti sú vyňaté firmy do 20 zamestnancov, vláda si je teda sama vedomá negatív novely
- » **9. Iné opatrenia, ktoré poškodili podnikateľské prostredie na Slovensku:**
 - **9.1 Zavedenie elektronického výkazu DPH** (platí od 2014) – dopad: Zvyšuje byrokráciu
 - **9.2 Povinnosť zloženia zábezpeky, ak sa chce podnikateľ stať platiteľom DPH** (platí od 2013) – dopad: Obmedzuje možnosti pod-

(graf 2)

(graf 4)

(graf 5)

nikateľa nakladať so svojimi zdrojmi

- **9.3 Povinnosť zložiť základné imanie 5000 eur novozaloženej s. r. o. na bankový účet** (od decembra 2013) – dopad: Obmedzí možnosť založenia firmy, nie každý má v ponozke 5 000 eur v hotovosti

Aj napriek pretrvávajúcej kríze má vláda možnosť, ako podnikateľskému prostrediu pomôcť.

INESS predkladá tieto **Návrhy na zlepšenie podnikateľského prostredia:**

- » **1. Plošné a trvalé zníženie odvodov nízkoprájmovým skupinám**
 - nižšie odvody pre nízkoprájmových znamenajú vyšší záujem o ich zamestnávanie, keďže klesnú mzdové náklady firmy na takéhoto zamestnanca
 - pri rovnakej mzde stúpne príjem nízkoprájmového zamestnanca, je to prosociálne opatrenie
- » **2. Odstraňovanie byrokracie v podnikaní**
 - štát presúva byrokráciu na podnikateľov kvôli vlastnej neschopnosti vykonávať efektívne daňové kontroly
 - prvéjší Zákoník práce, ktorý nebude zasahovať do dohody medzi zamestnancom a zamestnávateľom
- » **3. Regionalizácia/zníženie minimálnej mzdy**
 - znížiť minimálnu mzdu v chudobnejších krajinách, v ktorých spôsobuje najvyššiu nezamestnanosť
- » **4. Spätné zníženie daní s príslušným šetrením**
 - nízke dane a odvody sú najlepším stimulom ekonomiky
- » **5. stále existuje obrovský priestor pre šetrenie v racionalizácii fungovania verejnej správy a lepšom fungovaní sociálneho systému**
 - Napriek tomu, že Slovensko je odkázané v pomere významnej miere na zahraničný dopyt, existujú možnosti, ako spiaceho slovenského tigra prebudiť. Je však potrebné, aby tlak na vládu, ktorá má v rukách regulačné a daňové opraty slovenského hospodárstva, vyvíjali aj samotní podnikatelia.

Mgr. Richard Ďurana, Ph.D., riaditeľ INESS – Inštitútu ekonomických a spoločenských analýz

SLOVENSKÝ CHEMICKÝ PRIEMYSEL V SKRATKE

Základné makroúdaje o Slovensku: 5,4 milióna obyvateľov, rozloha 49 tisíc km², HDP 9 400 EUR na obyvateľa, mena: euro od 1. januára 2009.

V deväťdesiatych rokoch minulého storočia Slovensko bolo poznamenané najmä tromi významnými faktormi: rozdelením Československa, orientáciou z východných na západné trhy, privatizáciou. Niektoré chemické spoločnosti sa úspešne transformovali a prežili toto obdobie, niektoré prevzali zahraniční investori, iné sa však nedokázali adaptovať na nové podmienky a odišli z trhu. Prvú dekádu nového tisícročia charakterizovala prevažne stabilizácia, integrácia do trhu EÚ, nové investície.

V súčasnosti sa chemický priemysel s tržbami 10 734 miliónov EUR (2012) podieľa 16 percentami na tržbách celého spracovateľského priemyslu Slovenska. Tvorí 14,1 percenta celkového exportu a 11,8 percenta pridanej hodnoty. Po automobilovom priemysle je chemický sektor druhým najvýznamnejším odvetvím v rámci celej priemyselnej produkcie Slovenska.

Ukazovateľ	Mer. jednotka	Chemický priemysel	Priemyselná výroba spolu	Podiel chem. priemyslu
Tržby	mil. EUR	10 734	66 943	16,0 %
Zamestnanci	fyz. os.	37 232	375 547	9,9 %
Vývoz	mil. EUR	8 189	58 448	14,0 %
Dovoz	mil. EUR	8 352	48 791	17,1 %
Pridaná hodnota	mil. EUR	1 485	12 607	11,8 %

Chemický priemysel podľa SK NACE, Rev. 2, predstavujú: 192 – Výroba rafinovaných ropných produktov, 20 – Výroba chemikálií a chemických produktov, 21 – Výroba farmaceutických výrobkov a prípravkov, 22 – Výroba výrobkov z gumy a plastov.

Podiely jednotlivých pododvetví na tržbách chemického priemyslu Slovenska v roku 2012 znázorňuje graf č. 1 na tejto strane.

V odvetví chemického a farmaceutického priemyslu je činných približne 1 710 firiem, z toho 3 percentá sú veľké podniky (250+), 8 percent tvoria stredné podniky, 24 percent malé a 65 percent sú mikropodniky (do 9 zamestnancov).

Pokiaľ ide o medzinárodné porovnanie, Slovensko s celkovým predajom 10 732 mil. EUR sa podieľa necelými 2 percentami na rovnakom údaji za EÚ27 a jeho podiel na svetovom obchode s chemickými produktmi činí cca 0,3 – 0,4 % (2011).

Zahraničný obchod

Komoditná štruktúra slovenského vývozu a dovozu chemických výrobkov:

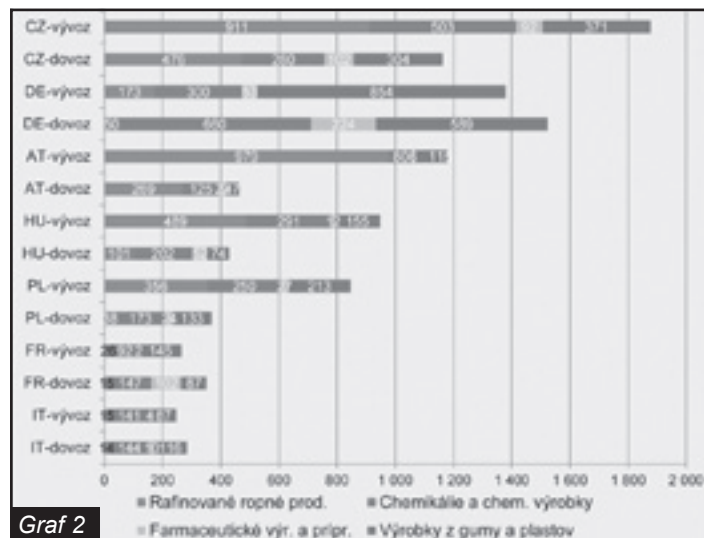
Odvetvie/pododvetvie	Mer. jedn.	Vývoz	Dovoz	Saldo
Rafinované ropné produkty	mil. EUR	3 002	1 306	1 696
Chemikálie a chem. výrobky	mil. EUR	2 180	3 303	-1 123
Farmaceutické vyr. a prípr.	mil. EUR	309	1 418	-1 109
Výrobky z gumy a plastov	mil. EUR	2 698	2 325	373
Chemický priemysel spolu	mil. EUR	8 189	8 352	-163

Takmer 90 % slovenskej zahraničnoobchodnej výmeny chemických a farmaceutických výrobkov sa realizuje v rámci EÚ. Dominujúcim obchodným partnerom je Česká republika, nasleduje Nemecko, Rakúsko a ďalšie štáty prevažne zo strednej Európy (graf č. 2).

Priemyselná výroba je sústredená viacej v západnej časti Slovenska, ktorú tvoria Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky samosprávny kraj. Tie to západné regióny sa po-

Ing. Roman Karlubík, prezident ZChaFP

dieľajú 60-timi percentami na celkovom HDP Slovenska (2010). Stredné Slovensko, tvorené Žilinským a Banskobystrickým samosprávnym krajom, tvoria 20,3 %, východné Slovensko, t. j. Prešovský a Košický samosprávny kraj, vytvárajú 19,7 % HDP. Diaľničné prepojenie medzi západným a východným Slovenskom stále nie je dokončené, čo predstavuje veľký hendikep najmä pre regióny Košic a Prešova. Prepojenie má byť ukončené približne do roku 2020.

Chemický priemysel je tiež koncentrovaný viacej v západnej časti Slovenska, kde pracuje rafinéria ropy, je tu výroba primárnych plastov, výrobkov z gumy (pneumatiky a i.), umelých hnojív, náterových látok, farmaceutických výrobkov, plastových výrobkov a i. Stredné a východné Slovensko charakterizuje prevažne výroba umelých vlákien, plastových fólií, farmaceutických výrobkov

3D technológie na báze laserového skenovania od spoločnosti CSA

POMÁHAJÚ ŠETRIŤ PENIAZE V ZLOŽITÝCH PRIEMYSELNÝCH PREVÁDZKACH PO CELOM SVETE

Spoločnosť CSA bola založená v roku 1976 v Atlante, USA. Od začiatku sa zaoberala tvorbou počítačových 3D modelov zameraných na zisťovanie kolízií medzi jednotlivými zariadeniami v rámci prípravy stavebných a rekonštrukčných prác. Poznáme to z praxe asi všetci. Jedna firma naprojektovala potrubné linky, iná strojné zariadenia, ďalšia elektrické vedenia a počas realizácie stavby nastali problémy so vzájomnými kolíziami jednotlivých naprojektovaných častí. V CSA sme veľmi rýchlo pochopili priestorové možnosti 3D modelov a zamerali sme svoje softvérové, ako aj projekčno-technické skúsenosti, na poskytovanie služieb práve pri takýchto náročných projektoch. V tom čase boli modely viac menej matematické výpočty, bez dnes známeho počítačového 3D zobrazenia. Tie vtedy len pár centimetrov veľké obrazovky monitorov ešte neumožňovali. Grafické výstupy sa preto tlačili na papierové plotre, o ktorých je s odstupom času veľmi trúfale hovoriť ako o 3D zobrazení.

Neskôr sme vďaka zväčšovaniu monitorov a zdokonaľovaniu grafických zobrazovacích metód prešli na tvorbu všetkým dobre známym 3D CAD modelov, ktoré vo väčšine technologicky zložitých prevádzok predstavujú dnes už neoddeliteľnú súčasť dokumentácie.

Vďaka vývoju vlastných softvérov sme dokázali ako jedna z mála firiem vytvárať svojim klientom pomerne presné, inteligentné 3D modely často krát už z veľmi zničených a neúplných papierovej dokumentácie. Takto spracované modely predstavovali pre klientov obrovský pokrok v kvalitatívnej a v neposlednom rade aj vizuálnej úrovni projektovej dokumentácie. Z môjho pôsobenia v NCHZ Nováky si spomínam na historický model fabriky vyrobený z polystyrénu, dreva a papiera, bez ktorého by si ani starí priekopníci medzivojnovej industrializácie nedokázali pri jej stavbe poradiť. CSA ako jedna z prvých spoločností dokázala svojim klientom poskytnúť omnoho komfortnejšie a najmä inteligentnejšie riešenie priamo do osobných počítačov v kanceláriách.

To už ale začali pribúdať nové a nové projekty z celého sveta. Keď sa objavila požiadavka na vypracovanie 3D modelu všetkých blokov atómových elektrární v Jaslovských Bohuniciach a tepelných elektrární v Novákoch a Vojanoch, vedenie spoločnosti sa rozhodlo využiť skúsenosti slovenských odborníkov z oblasti projektovania a v roku 1991 založilo dcérsku spoločnosť CSA&EBO v Trnave.

S pribúdajúcou konkurenciou zo strany 3D CAD projektantov sme nezaspali na vavrínoch a neustále sme pokračovali vo vývoji vlastných technológií. Pomocou nich sme **dokázali našim klientom zabezpečiť okrem samotných 3D modelov aj ďalšie služby, s cieľom riešiť ich špecifické potreby** najmä v oblasti porovnania, simulácie alebo

overenia realizovateľnosti pripravovaných projektov ešte pred ich samotnou realizáciou.

Príkladom z vtedajšieho obdobia je aj **projekt na havarovanej jadrovej elektrárni Three Mile Island v USA**, kde CSA použila svoje 3D technológie primárne na simuláciu postupu a trás na odstraňovanie zničených zariadení po havárii. Zároveň bol použitý nami vyvinutý proces radiačného mapovania a mnoho ďalších číastkových projektov počas jednotlivých fáz vyradovania. Na projekte sme pracovali 6 rokov v spolupráci so spoločnosťou Westinghouse.

Z dôvodu neustálej potreby softvérového vývoja a vzhľadom na dobré skúsenosti s IT odborníkmi zo Slovenska bola v roku 1992 v Prievidzi založená dcérska spoločnosť CSA Systems, pri ktorej bola v januári 2013 zriadená Divízia podpory predaja pre Európu a Blízky Východ.

Vývoj IT technológií však postupuje obrovským tempom ďalej a CSA chce byť v ich aplikovaní do reálnych projektov vždy o krok vpred pred konkurenciou. Preto sme s príchodom technológie 3D laserového skenovania opäť siahli medzi prvými po jej využití v našich 3D technológiách, čo posunulo ich kvalitatívnu a taktiež cenovú úroveň výrazne bližšie ku klientovi.

Uvedomili sme si, že prostredníctvom štandardne dodávaných softvérov k laserovým skenerom príprava náročných projektov nie je možná. Preto sme sa rozhodli pre **vývoj vlastného softvéru s názvom PanoMap®, ktorý slúži** na spracovanie a zobrazovanie mračien bodov, získaných laserovým skenovaním a naviac poskytuje prostredníctvom svojich jedinečných funkcií podporu potrebnú na vysoko individuálne požiadavky klientov pre kvalitnú prípravu takzvaných turn key riešení.

Najväčšou výhodou 3D laserového skenovania je, že pomerne jednoduchým spôsobom a veľmi rýchlo získame presnú 3D as built dokumentáciu akejkoľvek zložitej prevádzky a technológie klienta, bez potreby nepresného, zdĺhavého a nespohľahlivého upravovania často už neaktuálnej 2D projektovej dokumentácie, doplnenej čiastkovými meraniami priamo z prevádzky.

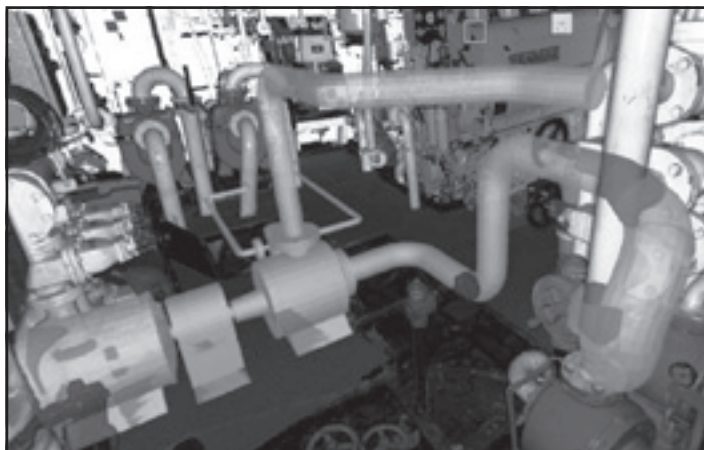
Ing. Ľuboš Svitek, CSA Systems Prievidza, riaditeľ predaja pre Európu.

Presné meranie a kótovanie, inteligentné štítky prepojené na ďalšiu dokumentáciu, poznámky, tvorba 3D CAD modelov priamo v laserových skenoch predstavujú základné funkcie softvéru PanoMap®

Simulácia optimálnych trás výmeny nadrozmerých zariadení s vyznačením kolíznych miest, zabezpečuje klientom kvalitnú prípravu prác a tým výrazne napomáha skrátiť čas odstávok

Overenie uskutočniteľnosti rekonštrukcie vložení 3D CAD modelu naprojektovaného nového zariadenia do 3D laserového skenu reprezentujúceho as built stav, s vyznačením kolíznych miest

Každá rekonštrukcia a s ňou súvisiaca odstávka stojí prevádzkovateľa nemalé peniaze. Samotný čas odstávky výroby predstavuje taktiež významný výpadok príjmov. Preto je na mieste otázka: „Ako minimalizovať čas potrebný na rekonštrukciu?“ Odpoveď je jednoduchá. Jej čo najkvalitnejšou prípravou, aby sa v maximálnej miere eliminovali neočakávané „prekvapenia“ vyplývajúce z prípravy rekonštrukcie na základe nepresnej dokumentácie, prípadne nepreverení si realizovateľnosti daného projektu vopred. Zo skúseností môžem povedať, že náklady na obstaranie takejto služby predstavujú len zanedbateľnú časť z úspor na dodatočných nákladoch, ktoré by klientom vznikli bez jej využitia.

Použijem príklad z posledného obdobia, kedy klient realizoval výmenu kotla. Dodávateľská firma pripravila na základe dostupnej dokumentácie a meraní na mieste projekt rekonštrukcie, vrátane trás presunu kotlov a takto ho predložila prevádzkovateľovi. Ten si chcel byť istý kvalitou a presnosťou pripravovaného projektu, lebo každá hodina prípadného predĺženia odstávky by ho stála ďalšie tisíce dolárov navyš. Na základe referencií oslovil našu spoločnosť. 3D laserovými skenermi sme zosnímali danú lokalitu, vyhotovili 3D CAD modely starého aj nového kotla a pripravili sme simuláciu trás presunu podľa predloženého projektu od dodávateľa. Zistili sme, že naprojektovaná rekonštrukcia nie je realizovateľná bez dodatočných zásahov na stavebných častiach, ako aj na samotnom novom kotli. Bez nášho preverenia by sa klientovi predĺžila odstávka cca o 10 dní a vznikol by mu zbytočný rez a následný zvar na kotli. **O výhodnosti a návratnosti „investície“ do tejto služby niet určite pochyb.**

Na záver spomeniem ešte jeden projekt, kde sme klientovi pomohli vyriešiť problém, ktorý sa mu zdal byť na začiatku neriešiteľný. Klient sa rozhodol odkúpiť odstavenú Polymerizačnú stanicu od jej pôvodného majiteľa v Kanade, demontovať ju a nanovo postaviť v Azerbajdžane. Problémom však bola stará, neaktuálna a nekompletná dokumentácia, pomocou ktorej by nebolo možné stanicu nanovo postaviť. Niekoľkými tisícmi 3D laserových skenov sme zdokumentovali aktuálny stav stanice a následne za pomoci pôvodných, aj keď už veľmi nepresných 2D výkresov, sme vytvorili presný, inteligentný 3D model celej polymerizačnej stanice, využitím modelovacích funkcií nášho softvéru **PanoMap®**, ktorý umožňuje vytváranie 3D CAD modelov priamo z laserových skenov s presnosťou (+,-) 4mm.

Podobných príkladov by som mohol uviesť ešte mnoho, nakoľko sme pre našich klientov v rámci celého sveta počas našej takmer 40-ročnej existencie vypracovali viac ako stovku rôznych projektov. Táto skutočnosť radí aplikované 3D technológie a služby spoločnosti CSA na absolútnu svetovú špičku. Viac informácií sa môžete dozvedieť na stránke: www.csaatl.com.

Ing. Ľuboš Svitek,
CSA Systems Prievidza
Riaditeľ predaja pre Európu

Dokončenie z 5. str.

a prípravkov a i. Veľa malých a stredných podnikov sa orientuje na výrobu plastových a gumových výrobkov, umelých vlákien a iných výrobkov pre automobilový priemysel. Na Slovensku sú tri veľké výrobné a montážne závody značiek Volkswagen, Peugeot-Citroen a KIA. Slovensko má s celkovým počtom 926 555 vyrobených osobných áut v roku 2012, čo predstavuje 118 kusov na 1 000 obyvateľov, vedúce postavenie v celosvetovom meradle.

Pokiaľ ide o dostupnosť univerzít a výskumných a vývojových inštitúcií, pre chemický a farmaceutický priemysel sú dôležité najmä tri univerzity: Univerzita Komenského a Slovenská technická univerzita, obe sídlia v Bratislave, a Technická univerzita v Košiciach. V oblasti výskumu a vývoja orientovaného na chemický priemysel sú aktívne štyri výskumné ústavy špecializované na chemické technológie, petrochémiu, plasty a umelé vlákna. Vytvorila sa dobrá spolupráca medzi špecializovanými fakultami uvedených univerzít, výskumných a vývojových ústavov a Slovenskej akadémie vied. Markantný je však problém nedostatočnej finančnej podpory vedy, výskumu a inovácií zo strany štátu. V roku 2011 išlo na financovanie vedy a výskumu 468 miliónov EUR, z toho 284 miliónov z verejných zdrojov a 184 miliónov z privátnej sféry. Spolu to predstavuje iba 0,68 % HDP Slovenska. Začiatkom roka 2013 Vláda SR pripravila materiál Stratégia výskumu, vývoja a inovácií v Slovenskej republike do roku 2020. ZCHF SR a jeho členovia sa veľmi aktívne podieľali na príprave tohto materiálu.

Slovenská republika, rovnako ako slovenský chemický a farmaceutický priemysel, majú viacero silných i slabých stránok, príležitostí i ohrození.

Medzi pozitíva patrí najmä:

- centrálna poloha v rámci Európy, príležitosť pôsobiť ako spojovacie územie medzi severom a juhom, západom a východom (Ukrajina, Rusko)
- dostupnosť potrubnej prepravy ropy a plynu z Ruska
- relatívne nízka cena práce
- členstvo v eurozóne
- zdravý a stabilizovaný bankový sektor
- kvalitne vzdelaní a skúsení ľudia,
- tradícia chemickej a farmaceutickej výroby vo všetkých regiónoch
- výskumné a vývojové kapacity pripravené na spoluprácu na nových projektoch.

Obmedzenia:

- nedostatok vlastných zdrojov rozhodujúcich surovín a palív
- nedobudovaná diaľničná sieť
- relatívne vysoká cena elektriny
- vysoká miera závislosti od Ruska (a Ukrajiny) pokiaľ ide o dodávky plynu.

Komplex uvedených silných stránok dáva Slovensku vo všeobecnosti dobrú východiskovú pozíciu pre budúci rozvoj. Najmä slovenský chemický priemysel môže napredovať s využitím solídnej kooperácie univerzít, Slovenskej akadémie vied, privátnych výskumných a vývojových ústavov a VaV oddelení veľkých výrobných spoločností. Ich spolupráca napríklad na projektoch NANO-FORCE, ChemLog a iných je toho dobrým príkladom.

Ing. Roman Karlubík,
prezident ZChFP

Zväz chemického a farmaceutického priemyslu
Slovenskej republiky (ZChFP SR)
Hattalova 12, 831 03 Bratislava 3
Tel.: +421 (0)2 4820 9001, fax: +421 (0)2 4363 8047
E-mail: zchfp@zchfp.sk, internet: www.zchfp.sk

PREDSTAVENIE SFÉRA, a. s.

Zameriavame sa viac než 20 rokov na vývoj, implementáciu a rozvoj informačných systémov pre klientov v odvetví energetika, priemysel a doprava. Svojim klientom poskytujeme:

- **technické informačné systémy**, ktoré sú riešením pri automatizácii procesov pre správu a údržbu majetku, správu technickej dokumentácie, správu sieťovej energetickej infraštruktúry, správu potrubných rozvodov, správu vyhradených technických zariadení, správu nájomov a služieb, modelovanie sieťových väzieb atď.
- **obchodné informačné systémy pre energetiku**, ktoré automatizujú a podporujú činnosti dodávateľov energií, prevádzku distribučných sústav, prevádzku energetických dispečingov, zber, monitorovanie, vyhodnocovanie, nákup a fakturáciu energií

Nami vyvinuté informačné systémy sú poskytované pod obchodnými značkami XMatik®.NET a XMtrade® a sú v nich integrované aj špičkové technológie našich obchodných partnerov: Bentley Systems, Oracle, Microsoft, Google. Poskytujeme aj produkty ďalších obchodných partnerov, medzi ktorých patria napríklad: IBM s produktom Maximo EAM – čo je ďalšie riešenie pre správu majetku, alebo hardvér od spoločností IBM, HP, Dell, Cisco, Barracuda Networks.

Okrem oblasti informačných technológií poskytujeme služby analýz a poradenstva v oblastiach energetiky, utilitných sietí a riadenia rizík, služby digitalizácie technickej dokumentácie a máp, vedenie účtovníctva, organizujeme odborné energetické a účtovné semináre a už 8. rok aj odbornú konferenciu Energofórum®. Naša spoločnosť je od roku 2003 riadená certifikovaným systémom manažérstva kvality podľa normy ISO 9001 a jej podnikateľskou činnosť zabezpečuje viac než 100 angažovaných a odborne zdatných zamestnancov.

Najvýznamnejšie referencie:

» Energetika

- OKTE, a.s.:
- XMtrade®/ISZO – informačný systém zúčtovania odchýlok
- XMtrade®/ISOT – informačný systém organizátora trhu s elektrinou
- XMtrade®/ISOM – informačný systém operátora meraní
- XMtrade®/ISCF – informačný systém centrálnej fakturácie SEPS, a.s., ŽSR, ŽSSK:
- XMatik®.NET/ISOM – informačný systém obchodu a meraní

» Priemysel

- Slovnaft, a.s., SEPS, a.s., Duslo a.s.:
- XMatik®.NET – technický informačný systém
- XMatik®.NET /FMM – IS pre správu a údržbu majetku

Predstavenie riešenia XMatik®.NET/FMM

Finančná úspešnosť podnikateľskej činnosti je hodnotená ziskom alebo stratou. Jedným z významných prvkov, ktorý na túto činnosť vplyva, je efektívna správa majetku. Rozumieme tým v skratke efektívny nákup majetku, jeho spoľahlivú prevádzku, informovane riadenú údržbu a nakoniec jeho včasné vyradenie.

Informačný systém XMatik®.NET/FMM spracováva informácie o majetku, ľuďoch a procesoch, ktoré ich spájajú a poskytuje svojim užívateľom informácie, ktoré sú podkladom pre ich efektívnu správu.

Matej Hájek, Manažér pre projekty.

Matej Kubiak, Manažér pre obchod.

Majetok

Informačný systém XMatik®.NET/FMM sprevádza celý životný cyklus majetku: od obstarania majetku, zaevidovania základných parametrov v passporte (typ, druh, lokalita, nákladové stredisko, prevádzkový stav, technický stav, fotografia, ...), jeho umiestnenia do grafickej schémy, sieťových vzťahov, priradením náhradných dielov, naplánovaním údržbových aktivít (čistenie, mazanie, výmeny ND, kontroly, revízie, ...), priradenia zodpovedných pracovníkov, resp. externých dodávateľov, naplánovania nákladov na údržbu, cez využívanie majetku, prediktívnu a operatívnu údržbu, hodnotenie stavu, posudzovanie rizika, vyhodnocovanie poruchovosti, vyhodnocovanie nákladov, až po vyradenie majetku.

Ľudia

Systém spravuje zoznam pracovníkov a kontakty na dodávateľov podľa ich kompetencií, referencií, certifikácie a zodpovednosti, priradzuje ich k činnostiam a majetku, podporuje plánovanie činností a pracovné denníky, notifikuje o úlohách, resp. vytvára pravidelné reporty. Pre pracovníkov v teréne je k dispozícii aplikácia pre mobilné zariadenia – XMpad.

Integrácia a spracovávanie informácií

Ľudia

Kontakty, dodávateľská zodpovednosť a služby, service desk, plánovanie činností, notifikácia, mobilné zariadenia

XMatik®.NET/FMM

Majetok

pasport majetku, inventarizácia, sieťové vzťahy, schémy, mápy, protokoly, správa kaskádou, energia, dielky, nájom

Procesy

obstarávanie, dlhodobé hospodárstvo, správa rozpočtu, správa súčtu, správa odhadov a prognóz, analýzy, fakturácia

Procesy

V správe majetku systém podporuje procesy obstarávania, skladového hospodárstva materiálu a náhradných dielov, správy rozpočtov, správy odstávok a projektov, servisné zmluvy, správu prenájmov, správu energií a služieb, automatizovanú tvorbu zmlúv, fakturáciu a mnohé ďalšie.

Vybrané unikátne vlastnosti systému XMatik®.NET

- inteligentné schémy: systém nie je len archívom schém a technických výkresov, ale je živým prepojením medzi údajmi v databáze a ich reprezentáciou v grafickej schéme – užívateľ sa môže „preklikať“ od celkového pohľadu na generel podniku po špecifickú súčiastku v zariadení. Do inteligentných schém je možné aplikovať matematický aparát, napr. pre: výpočet kapacít, sieťových vzťahov, korózne mapy, prístupové trasy, zóny výbuchu, zamorenia, ...
- možnosť hromadných úprav údajov – využitie napr. pri revíziách správach, uvoľňovaní zákaziek
- jednoduché preraďovanie vybavení medzi nákladovými strediskami
- zobrazovanie piktogramov vybavení pre jednoduchšiu identifikáciu
- konfigurácia závislostí a logických vzťahov medzi jednotlivými hodnotami

XMatik.NET/FMM v prevádzke Duslo, a.s.

Systém XMatik®.NET/FMM ako špecializovaný systém pre riadenie správy majetku a údržby zariadení v nasadení v Duslo, a.s. dopĺňa chýbajúce, nedostatočne nakonfigurované alebo nekomfortné funkčnosti údržbového modulu SAP PM, najmä v oblasti pasportizácie zariadení pre údržbu, vecného a finančného plánovania, vyhodnocovania údržby a stavu zariadení. Poskytuje tiež modernejšie užívateľské rozhranie a variabilnejšie možnosti prezentácie údajov, napríklad vo forme kontingenčných tabuliek alebo grafov. Okrem toho bol systém na základe spoločnej analýzy zástupcov zákazníka a dodávateľa rozšírený o viaceré moduly podporujúce špecifické procesy zákazníka, napr. obstarávanie akcií údržby, hodnotenie dodávateľov, zber požiadaviek na údržbu formou webportálu Service Desk a ďalšie. Vďaka licenčnej politike umožnilo zavedenie systému XMatik®.NET zapojenie širšieho okruhu pracovníkov do riadenia procesov údržby v informačnom systéme. V nasadení pre údržbu a správu majetku v Duslo, a.s. sú systémy XMatik®.NET/FMM a SAP prepojené viacerými synchronizačnými modulmi tak, aby sa zabezpečila vzájomná konzistentnosť údajov.

Príkladom modulu úspešne podporujúceho procesy údržby u zákazníka je modul VTZ, ktorý zabezpečuje komplexnú správu vyhradených technických zariadení (VTZ). Pokrýva rozšírenie passportu zariadení o parametre vyžadované vyhláškou, evidenciu vykonaných a plánovaných revízií, prehľady zameškaných činností, podporuje proces schvaľovania a ukončovania činností, proces identifikácie, preskúmania a odstraňovania nálezov (nezhôd) ako aj proces tvorby, pripomienkovania a publikovania (schvaľovania) protokolov vo formáte PDF. Systém do protokolu automaticky zaraďuje novozistené, odstránené a pretrvávajúce nálezy z vybraných revízií. Na základe zodpovednosti za jednotlivé oblasti VTZ, definovanej po jednotlivých zariadeniach, systém notifikuje o jednotlivých krokoch uvedených procesov zodpovedných pracovníkov. Modul poskytuje aj prehľady zariadení, vykonaných, plánovaných a zameškaných činností, nálezov a protokolov podľa ich stavu a ďalších vlastností.

Ponuka spoločnosti sféra, a.s.

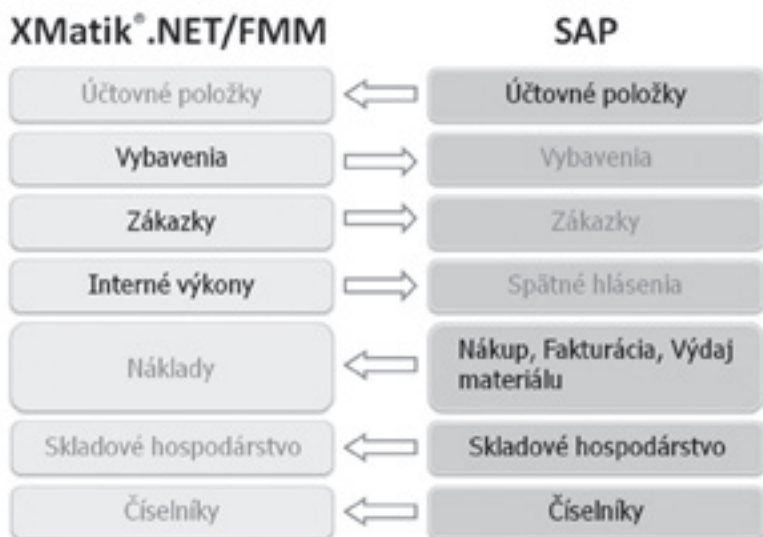
Úspech nasadenia a prevádzky informačného systému pre správu majetku je vo výraznej miere závislý od dôkladnej analýzy požiadaviek klienta, aby dodávateľ skutočne porozumel, ako je majetok klienta spravovaný, aké informácie chce do informačného systému vkladať, aké výstupy chce z informačného systému získavať a ako má byť IS integrovaný s inými IS. Ďalším výrazným faktorom úspechu prevádzky IS je jeho dlhodobá podpora zo strany dodávateľa, prispôbovanie systému zmenám v organizácii a procesoch klienta, aktuálnym legislatívnym požiadavkám, vývoju informačných technológií, reflektovaniu trendov v správe majetku a samozrejme vždy dostupná prevádzková servisná podpora.

Spoločnosť sféra, a.s. disponuje tímom odborníkov, ktorí rozumejú špecifikám správy majetku, informačným systémom a sú odborne zdatnými a inšpiratívnymi v diskusii s klientom pri návrhu, implementácii a ďalšom rozvoji informačného systému XMatik®.NET. Okrem samotného nasadzovania a prevádzky systému poskytujeme aj služby pre prepojenie s inými systémami, či už v oblasti IT (SAP, Infor EAM) alebo v oblasti výroby (meracie prístroje, SCADA). Ďalej poskytujeme služby pre správu a úpravy veľkých databáz, digitalizácii technických výkresov, schém a mapových diel, konzultačné služby v oblasti Energetiky, IT technológií, informačných systémov, CAD a kartografie.

Pre ďalšie informácie odporúčame linky:

www.sfera.sk/sk/produkty/xmatik-net/popis.aspx
www.sfera.sk/sk/o-nas/napisali-o-nas.aspx

Jednota údajov v informačných systémoch

SKÚSENOSTI ZÍSKANÉ Z INŠPEKČNEJ ČINNOSTI ZO STAROSTLIVOSTI O BEZPEČNOSŤ TECHNICKÝCH ZARIADENÍ

Termíny ako „bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci“ alebo „bezpečnosť technických zariadení a strojov“ u mnohých z nás sú spojené nielen s dobou nedávno minulou, ale žiaľ, aj v mnohých prípadoch s dnešnou dobou ako fráza, ktorá neodmysliteľne patrí k životu a ku pracovným povinnostiam každého zamestnanca. V konečnom dôsledku výsledkom takéhoto zmýšľania je potom snaha čo najľahšou cestou sa vyhnúť povinnostiam a plneniu požiadaviek predpisov, ktoré stanovujú podmienky na bezpečnú a bezporuchovú prevádzku strojov a technických zariadení.

Počas mojej vyše 30-ročnej skúsenosti pri štátnom odbornom dozore, ako aj pri inšpekčnej činnosti bolo nutné riešiť mnoho klasických prípadov, ale aj niekoľko netypických prípadov z praxe. Ak by sme porovnali početnosť práve netypických prípadov v minulosti a dnes, súčasné prípady kontinuálne prevyšujú tie v minulosti. O čo sa jedná?

Žijeme a pracujeme v právnom štáte, kde všetky procesy máme zarámčované všeobecne záväznými právnymi predpismi, normami a inými predpismi. Hádám niet zamestnanca, či fyzickej osoby a podnikateľa, ktorý by nebol nútený siahnuť po predpise z oblasti BOZP a bezpečnosti technických zariadení. A tu si môžeme položiť otázku, máme dnes dobré predpisy? Jedným z ukazovateľov je aj počet vynútených zmien záväzných právnych predpisov. Pre ilustráciu spomeniem základný zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ktorý sa týka každého jedného z nás. Kým zákon č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci bol platný a účinný 36,5 roka a počas tejto doby mal 3 zmeny, dnes zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci počas 7 rokov má už 7 zmien... Potom sa netreba čudovať, že odborná verejnosť spravidla ani nestačí zmeny registrovať, nieto ich aj uplatňovať v praxi.

Tieto neustále zmeny spôsobujú najmä:

- časové stresy pri sledovaní platných verzií predpisov
- nedostatok času pri zavádzaní neustálych zmien do praxe
- plánovanie procesov obsluhy a údržby zariadení a strojov nie je možné na dlhšie časové obdobie
- kvalifikácia a požiadavky na personál sa v pravidelných intervaloch menia
- spôsob preverovania vedomostí perso-

nálu, výstupné doklady a ich platnosť majú každú chvíľu nové pravidlá – plánovanie finančných prostriedkov na zabezpečenie bezpečnosti prevádzkových zariadení a strojov je veľmi komplikované a nedá sa presne odhadnúť na dlhšie obdobie...

Treba pripomenúť, že tieto zmeny nie sú vynútené pravidlami Európskej únie, ale rôznymi snahami a lobizmom v rámci Slovenska. A tak dnes žijeme dobu, kedy obchod zvíťazil nad kvalitou, kedy sa aj do bezpečnosti technických zariadení zaradila ako najvýznamnejšia položka – CENA SLUŽBY. Často sa stretávame so žiadosťami o cenovú ponuku, pričom už vopred sa neoficiálne vie, že vyhrá taká ponuka, ktorá nie je schopná pokryť ani bežné prevádzkové náklady, prípadne sa do ponuky neuvedie rozsah činností, ktoré je potrebné vykonať a počas realizácie dochádza k navýšeniu ceny. V tých horších prípadoch sa do výstupných dokumentov uvedú aj také výkony, ktoré neboli vykonané, aby sa ušetril čas a nemusela prerušiť prevádzka. A pritom v takomto konaní vystupuje poskytovateľ služby, ako aj prevádzkovateľ technických zariadení. A obidva subjekty sú spokojné. Ale dokedy?

Odpoveď je jednoduchá – kým sa nič nestane. Niekoľkokrát som bol v situácii, kedy došlo k udalosti, či k úrazu a až vtedy sa zodpovední zamestnanci začali aj slamky chytať, začali študovať predpisy, zháňať informácie a právnikov, hľadali rady u inšpektorov, ako sa zo zložitej situácie dostať. A preto si myslím, že zaplatiť niekomu za nevykonané, ale iba deklarované činnosti na papieri je najväčšia nezodpovednosť a je iba otázkou času, kedy sa vypomstí.

Vydaním oprávnenia piatim právnym subjektom na Slovensku ako oprávneným právnickým osobám (OPO) na vykonávanie overovania plnenia požiadaviek bez-

Ing. Pavel Kopča – inšpektor tlakových zariadení.

pečnosti technických zariadení (§14 zákona č. 124/2006 Z.z.) nastala situácia, keď prevádzkovateľ nepochodí u jednej OPO, obráti sa na druhú a tak pokračuje dovtedy, kým sa mu nepodarí neštandardne svoju žiadosť vybaviť. Takéto konanie je dnes ťažko dokázateľné, ale sami prevádzkovatelia o takejto možnosti neoficiálne informujú. Pritom každá OPO by mala mať na prvom mieste nezávislosť a kvalitu ako tzv. tretia nezávislá strana a inšpekčný orgán typu A.

Podobná situácia nastala aj vo výchove a vzdelávaní na niektoré určené činnosti. Vyhláška č. 356/2007 Z.z. síce stanovuje rozsah a čas odbornej prípravy, no viacerí uchádzači sa pochvália tým, že u niektorých oprávnených osôb na výchovu a vzdelávanie je možné získať doklad o odbornej príprave za veľmi zjednodušených podmienok a krátku dobu. A výsledok? Pri overovaní odborných vedomostí na OPO sa vyskytnú aj také prípady, kedy žiadateľ má chybovosť v odpovediach na testové otázky aj 70%-nú a skúška pre neho končí neúspešne. Pritom však sumu za skúšku musí uhradiť...

Ako sa dá z tejto situácie dostať? Je to ťažká otázka, sprísnenie pravidiel asi nevedie k úspechu. Na každú ďalšiu podmienku sprísnenia sa vždy doposiaľ naši kľučky, ako tieto pravidlá obísť. Nepomôže

ani čakať na to, kto sa zmenou k lepšiemu začne. Neostáva nám nič iné, ako začať od seba. Každý zodpovedný prevádzkovateľ strojov a technických zariadení si musí dať otázku, ktorou cestou sa bude ďalej uberať:

- buď cestou nekvality a obchádzania predpisov za málo peňazí, alebo
- cestou kvality a poctivého výkonu za primeranú sumu
- toto pravidlo platí pre všetky oblasti (revízie, školenia, úradné skúšky, osvedčovanie a posudzovanie dokumentácie...)

Má teda zmysel vynakladať úsilie a prostriedky na bezpečnosť technických zariadení? Jednoznačne ÁNO. Poctivým a čestným prístupom:

- sa získa reálny obraz o skutočnom stave technického zariadenia a stroja, a nielen papier o predpokladanom stave a bezpečnosti
- sa zabezpečí istota potrebná pre ďalšie bezpečné prevádzkovanie
- v rámci konzultácií je možné vyjasniť si a pochopiť princípy bezpečnej výroby, dovozu, montáže a inštalácie, spôsob uvádzania do prevádzky a výkonu prehliadok a skúšok, ale aj opráv a rekonštrukcií technických zariadení.

Rokovaním je možné dosiahnuť uspokojivú dohodu, ktorá je však na rozdiel od nepoctivého prístupu ešte v medziach dovolených pravidiel.

Pre ilustráciu uvediem niekoľko zásad, ktoré platia pri prevádzkovaní vyhradených technických zariadení:

- úradná a opakovaná úradná skúška nahrádza revízie
- dňom vykonania úradnej skúšky začínajú plynúť lehoty periodických revízií
- aj po premiestnení zariadenia na iné miesto je potrebné vykonať úradnú skúšku
- zamestnávateľ je povinný odstraňovať nedostatky zistené kontrolnou činnosťou.

Preto aj pohľad z minulosti, kedy sa kontrola snažila čokoľvek nájsť, čo je chybné a prevádzkovateľ sa vehementne bránil každému nedostatku je v súčasnosti iný. Zistené nezhody sú pre prevádzkovateľa ukazovateľom, čo musí zabezpečiť pre bezpečnosť obsluhy, ako aj pre bezpečnosť prevádzky. Zároveň po odstránení nezhod môže byť spokojný, že prevádzka bude bezpečná.

A čo obsluha?

Aj keď je technické zariadenie bezpečné, neoprávneným zásahom človeka sa stáva z neho vysokorizikové zariadenie. Preto je potrebné venovať pozornosť odbornej úrovni obsluhy, jej zdravotnému stavu, schopnosti bezpečne obsluhovať zverené technické zariadenie. V prípade nutnosti získania osvedčenia, preukazu, či dokladu o spôsobilosti je dobré si overiť organizáciu na výchovu a vzdelávanie, lebo niekedy predloženie dokladu o odbornej spôsobilosti naozaj nezaručuje, že jeho držiteľ pozná povinnosti a je spôsobilý samostatne obsluhovať technické zariadenie. Netreba zabúdať, že platnosť dokumentov o odbornej spôsobilosti je bez obmedzenia, avšak do 5 rokov od vydania musí jeho držiteľ absolvovať aktualizáciu odbornú prípravu. Inak doklady strácajú platnosť a nedajú sa obnoviť a ani predĺžiť ich platnosť.

Mnohé, aj vonkajšie vplyvy spôsobujú, že v Slovenskej republike sa prevádzkuje veľký počet starých strojov a zariadení, ktoré už nemôžu spĺňať požiadavky súčasných platných predpisov a noriem. Ako postupovať v týchto prípadoch?

Najjednoduchšie by ich bolo poslať na zaslúžený odpočinok a vyradiť z prevádzky. Málokto však v súčasnosti vlastní prostriedky na takúto výmenu. Preto jednou z možností je posúdenie stavu technickej bezpečnosti inšpektorom s príslušnou kvalifikáciou podľa druhu technického zariadenia, či stroja a vydanie stanoviska o tom, či predmet posúdenia je schopný

ďalšej bezpečnej prevádzky, alebo nie je schopný. Treba si uvedomiť, že pri starých strojoch a zariadeniach:

- ide hlavne o technickú bezpečnosť
- na Slovensku platia rovnaké predpisy pre výrobu a uvádzanie na trh a do prevádzky, ako v ostatných členských štátoch EÚ
- okrem európskych predpisov platia aj vnútroštátne predpisy.

Na Slovensku hovoríme hlavne o Zákone o BOZP (124/2006 Z.z. a o vyhláške pre V TZ č. 508/2009 Z.z.). Zložitost' posudzovania starých strojov a zariadení je v tom, že tieto technické zariadenia (vyrobené ešte nie ako určené výrobky) nemožno opravovať podľa súčasných platných predpisov. Preto Technická inšpekcia, a.s. vydala bezpečnostno-technické pravidlo BTP č.31/TI – pre tlakové nádoby stabilné a č. 32/TI – pre potrubia. Obidva tieto predpisy slúžia už iba na doprevádzkovanie technických zariadení, ich ustanovenia sa neaplikujú na nové zariadenia. Aj takto vychádzame v ústrety klientom, aby sme im pomohli riešiť častokrát bezvýchodiskovú situáciu. V každom prípade však pripomíname a uvádzame vo výsledkoch z posúdenia technickej bezpečnosti, že je treba v nasledujúcom období rátať s vyradením zariadenia a zaobstaraním si nového.

O skúsenostiach získaných pri výkonných inšpekciách, či pri stretnutiach s rôznymi osobami na všetkých stupňoch riadenia a výkonu funkcií by sa dalo veľa napísať. Na záver však uvediem moje krédo, ktoré ho sa držím počas celej aktívnej činnosti:

**TEN, KTO CHCE RIEŠIŤ PROBLÉM, HĽADÁ CESTU, AKO HO VYRIEŠIŤ
A TEN, KTO PROBLÉM NECHCE RIEŠIŤ, HĽADÁ DÔVODY, PREČO SA VYRIEŠIŤ NEDÁ.**

Ing. Pavel Kopča
inšpektor tlakových zariadení

SPOĽAHLIVÝ A PROFESIONÁLNY PARTNER VO SVETE POISTENIA A RISK MANAGEMENTU

Služíme Vám s radosťou viac ako 20 rokov

- **RENOMIA GROUP** pôsobí na trhu strednej a východnej Európy **od roku 1993**
- **Sme jeden z najväčších poisťovacích sprostredkovateľov na Slovensku**
- Poskytujeme komplexne služby v oblasti poistenia a risk managementu vo všetkých druhoch poistenia
- **RENOMIA, a. s., je držiteľom Certifikátu ISO 9001:2008**
- Máme sieť vlastných pobočiek po celom území Českej republiky, Slovenska, Maďarska a Bulharska a ako partner najväčších svetových poisťovacích maklérov zaisťujeme služby vo 135 krajinách sveta

Prehľad služieb

Spoluprácou s **RENOMIA** získate **vynikajúce služby** a zároveň dosiahnete **celkové úspory** na poistnom a na súvisiacich nákladoch. **RENOMIA** vám poskytne **široké spektrum** služieb vo poistení a Vy sa môžete venovať svojmu podnikaniu

- Analýza rizík a vypracovanie rizikových správ
- Audit súčasných poistných zmlúv
- Spracovanie variantného poistného programu
- Rokovania s poisťovňami vo Vašom záujme
- Komplexná správa v priebehu poistného obdobia
- Priebežná aktualizácia poistenia
- Riešenie škôd
- Informácie o nových poistných produktoch a poisťovacom trhu
- Školenie a vzdelávanie zamestnancov
- Ďalšie služby (napr. audit poistných zmlúv dodávateľov)

Komplexný servis pre klientov

Rýchle a spoľahlivé riešenie škôd

RENOMIA považuje likvidáciu škôd za významnú konkurenčnú výhodu a pridanú hodnotu pre svojich klientov. V rámci spoločnosti pôsobí **špecializované oddelenie likvidácie poistných udalostí**, ktorého pracovníci **zastupujú záujmy klientov** pri rokovaní s poisťovňami. Každý klient má k dispozícii svojho likvidátora škôd. Ako ukážku našich služieb v oblasti likvidácie uvádzame konkrétne činnosti, ktoré vám môžeme ponúknuť:

Ing. Mgr. Renata Hofferová, obchodná riaditeľka

- Odporúčame postup a spôsob uplatnenia škody v poisťovni
- Pripravíme hlásenie poistnej udalosti pre poisťovňu
- Zabezpečíme obhliadku škody likvidátorom
- Pripravíme dokumentáciu škody pre poisťovňu
- Rokujeme s poisťovňou o náhrade škody
- Zabezpečíme platbu zálohy
- Detailne evidujeme priebeh likvidácie škôd
- Vyhodnocujeme škodový priebeh
- Analyzujeme príčiny škôd s cieľom optimalizovať poistný program

Príklady vyriešených škôd:

13,8 mil. EUR	Povodeň, prerušenie prevádzky
6,5 mil. EUR	Požiar budovy a strojov
2,9 mil. EUR	Víchrice
1,7 mil. EUR	Zodpovednosť za škodu
462 tis. EUR	Pohľadávky

Rozumieme vášmu odboru podnikania

RENOMIA rozumie špecifickým požiadavkám klientov z rôznych odborov podnikania. Venujú sa vám špecialisti zameraní na vašu oblasť, ktorí poznajú špecifické riziká vášho podnikania. Sledujeme legislatívne zmeny a trendy, ktoré sa vás týkajú.

Máme bohaté referencie z odborov:

- Doprava • Drevársky priemysel • Elektrotechnika • Energetika
- Farmaceutický priemysel • Stavebníctvo • Chemický priemysel
- Papierenský priemysel • Spracovateľský priemysel • Strojárstvo
- Poľnohospodárstvo • a mnohé ďalšie.

• OBJEKTIVITA, KVALITNÝ SERVIS, ÚSPORA NÁKLADOV, SPOKOJNOSŤ KLIENTA •

**NEVÁHAJTE SI ODSKÚšať NAŠE SLUŽBY, STRATIŤ NEMÁTE ČO
A PRE NAŠICH KLIENTOV SÚ NAŠE SLUŽBY POSKYTOVANÉ BEZPLATNE.**

KONTAKTY RENOMIA, S.R.O.:

Ing. Mgr. Renata Hofferová
Obchodná riaditeľka
Mobil: +421 918 999 266
e-mail: renata.hofferova@renomia.sk

Pobočka Bratislava
Panenská 7
811 03 Bratislava
Tel.: +421 2 209 21 500
bratislava@renomia.sk

Pobočka Zvolen
Hrónská 1
960 93 Zvolen
Tel.: +421 45 53 32 680
zvolen@renomia.sk

Pobočka Košice
Popradská 56
040 01 Košice
Tel.: +421 55 79 79 791
kosice@renomia.sk

KOMPLEXNÉ SLUŽBY V OBLASTI OCHRANY
PRED POŽIARMÍ A BEZPEČNOSTI PRÁCE

S.R.O.

PRACOVNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA

BEZPEČNOSŤ NECHAJTE NA NÁS

Spoločnosť GAJOS, s.r.o. vznikla v roku 1997 v Liptovskom Mikuláši ako spoločnosť so zameraním na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (BOZP) a požiaru ochranu (PO). V súčasnosti spolupracujeme so svojimi zákazníkmi v rámci celého územia Slovenskej republiky.

Naším cieľom je plnenie požiadaviek zákazníkov a kvalita vykonávanej práce. Na trhu je mnoho firiem, ktoré poskytujú služby so zameraním na BOZP a PO, ale my ponúkame komplexné technické aj organizačné zabezpečenie služieb v oblasti BOZP a PO, PZS.

Komplexné zabezpečenie BOZP nepredstavuje len poskytovanie bezpečnostno-technickej služby (BTS) a pracovnej zdravotnej služby (PZS). Zahŕňa to tiež plnenie legislatívnych požiadaviek na zabezpečenie bezpečnosti pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, technológií, výchovu a vzdelávanie zamestnancov o BOZP, výchovu a vzdelávanie pracovníkov vybraných profesií. Pracovníci BTS a PZS okrem výchovy a vzdelávania vyhodnocujú aj vplyv faktorov pracovného prostredia na zdravie zamestnancov a následne navrhujú vhodné a účinné opatrenia od technických, organizačných až po osobné ochranné pracovné prostriedky. Jednotlivé druhy OOPP navrhujú naši pracovníci na konkrétne podmienky u zákazníka. Komplexnosť služieb taktiež zahŕňa aj vykonávanie pravidelných odborných prehliadok a odborných skúšok vyhradených technických zariadení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je našou snahou poskytovať pre našich zákazníkov komplexné služby v oblasti BOZP.

Rovnaký prístup zastávame aj pri zabezpečovaní služieb v oblasti požiarnej ochrany, kde okrem kontroly dodržiavania povinností prevencie ochrany pred požiarmi, komplexnosť predstavuje spracovanie projektovej dokumentácie, vybavenie pracovísk potrebnými požiarotechnickými zariadeniami ako sú napr. hasiace prístroje, hydranty, požiarne uzávery, systémy utesňovania prestupov, zvyšovanie požiarnej odolnosti stavebných konštrukcií a s tým súvisiace vykonávanie ich pravidelných kontrol.

Bezpečnostnotechnická služba

- kontrola stavu pracovísk (objektov, komunikácií, strojov, technologických a pracovných postupov a i.),
- vypracovanie dokumentácie,
- hodnotenie nebezpečenstiev a ohrození,
- stanovenie preventívnych opatrení.

Gabriel Šimko, konateľ spoločnosti

Koordinácia bezpečnosti práce na stavenisku

- vypracovanie plánu BOZP,
- usmerňovanie stavebných prác so zreteľom na prevenciu vzniku úrazov a iného ohrozenia zdravia,
- uplatňovanie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach.

Technik / špecialista požiarnej ochrany

- vypracovanie riešenia protipožiarnej bezpečnosti v projektovej dokumentácii
- vykonávanie preventívnych protipožiarnych prehliadok
- určovanie miest so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru
- stanovenie opatrení pri vykonávaní činností so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru.

Výchova a vzdelávanie

- lešenárov,
- viazačov bremien,
- obsluhy stavebných strojov,
- obsluhy poľnohospodárskych strojov,
- obsluhy zdvíhacích zariadení,
- obsluhy tlakových zariadení,
- obsluhy plynových zariadení,
- pracovníkov v elektrotechnike § 21, 22, 23
- obsluhy motorových vozíkov.

Pracovná zdravotná služba

- zabezpečuje hodnotenie expozície hluku, chemických faktorov, vibrácií, ionizujúceho žiarenia, biologických faktorov, fyzickej záťaž z hľadiska intenzity, dĺžky a frekvencie ich pôsobenia na zamestnancov,

Životné prostredie

- odpadové hospodárstvo,
- ochrana ovzdušia,
- ochrana vôd.

Servis

- ručných hasiacich prístrojov,
- pojazdných hasiacich prístrojov,
- kontrola, tlakové skúšky a oprava hydrantovej siete.

Predaj

- osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- nových hasiacich prístrojov,
- hydrantového materiálu,
- bezpečnostných, požiaro-bezpečnostných značiek a dopravných značiek.

Odborné prehliadky a skúšky

- elektrických zariadení a bleskozvodov,
- plynových zariadení,
- tlakových nádob a zariadení,
- zdvíhacích zariadení,
- kontroly požiarnych klapiek,
- kontroly komínov a dymovodov,
- zvyšovanie požiarnej odolnosti stavebných konštrukcií systémom PLANOSTOP,
- utesňovanie prestupov medzi požiarnymi úsekmi – systémom INTUMEX

...

Našou snahou je neustále sa rozvíjať, napredovať, zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb a plniť požiadavky zákazníkov, aj preto je jednou z novinek našich služieb zabezpečovanie výchovy a vzdelávania pre zamestnancov a vedúcich zamestnancov formou E-learning-u.

...

Veľmi si vážime túto možnosť prezentácie našej spoločnosti a služieb, ktoré poskytujeme. V prípade vášho záujmu vám veľmi radi predstavíme možnosti našej spolupráce.

Gabriel Šimko,
konateľ spoločnosti

SPRÁVNE VÝZVY PRE VŠETKÝCH!

Predpokladom úspechu firiem je mať dlhodobu výkonných ľudí na jednotlivých pracovných pozíciách. Od akých parametrov závisí úspešnosť a dlhodobá motivácia zamestnancov v danej roli? Túto otázku skúmal rozsiahly výskum Harvard Business Review uskutočnený na 360 000 zamestnancov zo 14 odvetví. Zvažovali rôzne faktory, ako napr. absolvované vzdelanie, pracovné skúsenosti a pod. Dospeli však k zaujímavému záveru, že úspešnosť na danej pozícii závisí predovšetkým od nasledovných troch faktorov, ktoré spolu tvoria **CELKOVÝ PROFIL OSOBNOSTI**:

- » Index učenia (intelektuálne schopnosti)
- » Osobnostné rysy
- » Profesné záujmy

Na základe výsledkov výskumu sa vytvorila **komplexná metodika tvorby osobnostných profilov (Profiles)**, ktorá sa počas následného 20-ročného vývoja neustále zdokonaľovala na základe využívania v 120 krajinách sveta. Zistilo sa, že ide o také charakteristiky, ktoré sú u dospelého človeka veľmi **stabilné** a je možné ich **rozvíjať len v obmedzenej miere**. Preto je veľmi dôležité, aby pri kariérnych rozhodnutiach sa prihliadalo na uvedené faktory. Tieto charakteristiky je možné spozorovať, keď danú osobu dobre poznáme. K dispozícii sú však aj kvalitné testy, ktoré dokážu vyhodnotiť jednotlivé charakteristiky **v porovnaní so zvyškom populácie**. Metodiku používajú jednotlivci pri kariérnych rozhodnutiach, ale aj zamestnávateľia **podporne pri náboe, pri stanovení kariérnej dráhy a plánovaní nástupníctva**. Taktiež je to veľmi užitočná pomôcka v rámci manažérskeho rozvoja, aby vedúci pracovníci dokázali optimálne pridelovať primerané výzvy tým správnym zamestnancom, ktorí majú potrebný talent a záujmy. Zároveň tak dokážu vedome **zostavovať tímy ľudí**, ktorí sa navzájom dobre dopĺňajú.

Index učenia (intelektuálne schopnosti)

Index učenia predstavuje potenciál človeka učiť sa, uvažovať a riešiť problémy. Človek s vysokým indexom učenia sa ľahko učí nové veci a vie sa prispôbiť štýlu výučby. Pri novej pracovnej výzve má **schopnosť sa rýchlo zorientovať**. Človek s nízkym indexom učenia potrebuje praktické a opakované precvičovanie a lepšie sa učí veci, ktoré priamo súvisia s jeho pozíciou. Index učenia prirodzene dobre koreluje s dosiahnutým vzdelaním.

Osobnostné rysy

Závery výskumu, ktoré boli základom metodiky Profiles určili nasledujúcich 9 osobnostných charakteristík, ktoré sú rozhodujúce v pracovnom prostredí:

Úroveň energickosti – znamená sklon **k vytrvalosti** a schopnosť **pracovať vo vysokom tempe**. Niektoré profesie alebo pozície si vyžadujú nízku energickosť, ktorá sa v praxi prejavuje trpezlivosťou, metodickým prístupom a tendenciou dotiahnuť úlohu do konca. Vysoko energickí ľudia naopak dobre zvládajú tlak, nutnosť vysporiadať sa s množstvom úloh. Flexibilne dokážu určovať priority a sústredia sa na najdôležitejšie veci. Manažérske pozície si vyžadujú práve vysokú energickosť. Negatívnou stránkou vysokej energickosti je väčšinou problém s manažovaním času.

- **Asertivita** – predstavuje mieru seba dôvery, sebaapresadenia a tendenciu preberať riadenie. Vysoko asertívni ľudia sú dominantní a majú tendenciu riadiť, kým nízko asertívni preferujú byť riadení a akceptujú autoritu.
- **Spoločenskosť** – vyjadruje potrebu medziľudských vzťahov a kontaktov. Vysoko spoločenský ľudia sú veľmi komunikatívni, sú orientovaní na ľudí a majú neustálu potrebu sociálnych kontaktov. Vyhovuje im práca v skupine. Naopak nízko spoločenský človek sa viac orientuje na úlohu, nie je frustrovaný nedostatkom kontaktu a je uzavretý.
- **Ovládateľnosť** – znamená postoj

Orsolya Véghová, *biznis kouč, lektor a konzultant.*

k pravidlám. Ľudia s vysokou mierou ovládateľnosti ľahko akceptujú limity, pravidlá a usmernenia. Naopak ľudia s nižšou mierou ovládateľnosti majú tendenciu spochybniť postupy, s ktorými nesúhlasia.

- **Postoj** – predstavuje základný pohľad na ľudí a situácie. Môže byť silno opatrný a kritický alebo pozitívny, uvoľnený a optimistický.
- **Rozhodnosť** – znamená spôsob rozhodovania na základe dostupných informácií. Nízke skóre v tejto charakteristike znamená opatrnosť, tendenciu analyzovať všetky alternatívy a dôkladne posúdiť situáciu. Vysoké skóre naopak znamená impulzivnosť, schopnosť prijať riziko a schopnosť sa rozhodovať na základe dostupných informácií.
- **Prispôsobivosť** – znamená ochotu prispôbiť sa pri fungovaní v rámci tímu ostatným resp. obhajovanie vlastného názoru a nepodriaďovanie sa názoru skupiny.
- **Nezávislosť** – znamená tendenciu konať a rozhodovať sa samostatne a preferovať vlastnú cestu resp. potrebu mať podporu okolo seba a silného lídra.
- **Objektívny úsudok** – znamená tendenciu riadiť sa logikou a rozumom resp. intuíciou a emóciami.

Z popisu jednotlivých charakteristík je zjavné, že nízke, priemerné alebo vysoké skóre pri jednotlivých osobnostných

rysoch nie je pozitívne alebo negatívne. Naopak niektoré profesie, a v rámci toho určité pozície, si vyžadujú určitú charakteristiku a iné práve opačnú. Dobré seba-poznanie prirodzene umožňuje **prispôbovať svoje správanie situácii**. Na druhej strane diametrálne iný prístup, ako je nám vnútorne prirodzené, je energeticky a dlhodobo príliš náročný. Pre dlhodobú úspešnosť a výkonnosť je preto dôležitá **dobrá zhoda profilu osobnosti a profilu pracovnej pozície**. Pri kariérnom plánovaní je veľmi dôležité zvažovať nároky na pozíciu, o ktorej sa uvažuje, aby sa nenaplnil jav, ktorý definoval kanadský psychológ Laurence Peter. Ten definoval pravidlo, že v organizačnej hierarchii je tendencia schopných ľudí povyšovať dovedy, kým nedosiahnu svoju úroveň „inkompetencie“.

Ak je splnený predpoklad indexu učenia a osobnostných rysov, je vysoká pravdepodobnosť, že daný človek bude spĺňať nároky vyplývajúce z pracovnej pozície. Pre jeho **dlhodobú motivovanosť** je však rovnako dôležité, aby samotná náplň práce, konkrétne denno-denné aktivity, ktoré obnáša jej výkon sa zhodovali s prirodzenými preferenciami a záujmami zamestnanca.

Profesné záujmy

Americký psychológ John L. Holland vo svojom modeli zadefinoval hexagonálnu typológiu profesionálnej orientácie – RIA-SEC. Podľa tohto prístupu každá osobnosť sa dá opísať ako kombinácia definovaných typov. Na druhej strane pracovná pozícia sa dá tiež definovať podľa týchto

kategórií. Inými slovami, ak dôjde k zhode profilu zamestnanca a profilu pozície, výsledkom je dlhodobá spokojnosť a motivovanosť človeka v danej roli. V praxi sa každá osoba, aj pozícia popisuje tromi z nasledovných preferencií:

» R. Osobnosť s manuálnou orientáciou (Realistický typ – realistic / R)

Osoby s takýmto záujmom preferujú konkrétne, manuálne alebo technicky náročné činnosti a aktivity. Radšej pracujú s konkrétnymi nástrojmi, predmetmi a materiálmi ako s myšlienkami alebo s ľuďmi. Realistické typy majú tendenciu komunikovať úprimne a priamo.

» I. Osobnosť s investigatívnou/vedeckou orientáciou (Investigatívny typ – investigative / I)

Osoby s touto osobnostnou orientáciou preferujú analytické a intelektuálne aktivity a činnosti, ktoré sa uplatňujú napríklad vo výskume a vo vedeckých odboroch, kde je nutné zvládanie prírodovedných odborov. Radi pracujú s veľkým množstvom dát alebo tvoria náročné koncepty. Tieto osoby sa vyznačujú kritickým a metodickým myslením.

» A. Osobnosť s umeleckou/kreatívnou orientáciou (Umelecký typ – artistic / A)

Pre osoby s umeleckou/kreatívnou orientáciou je typické originálne, intuitívne myslenie a predstavivosť. Ľudia, ktorí spadajú do tejto kategórie milujú flexibilitu, dynamickosť a zmeny. Na druhej strane môžu byť komplikovaní, neporiadni, impulzívni

a s nízkou mierou praktickosti v každodennom živote.

» S. Osobnosť so sociálnou orientáciou (Sociálny typ – social / S)

Osoby s touto orientáciou sú spoločenskí, láskaví a ochotní k spolupráci. Ich dominantným osobnostným rysom je extroverzia a vysoká komunikatívnosť. Majú potrebu starať sa, podporovať a pomáhať iným ľuďom. Sociálne typy vyhľadávajú pracovné prostredie, ktoré im umožňuje pracovať v tíme podobne orientovaných ľudí.

» E. Osobnosť s podnikavou orientáciou (Podnikavý typ – enterprising / E)

Osoby s podnikavou osobnostnou orientáciou sú ambiciózni, energickí, sebavedomí, spoliehajúci sa na seba, orientovaní na zisk, profit či spoločenskú úspešnosť. Preferujú činnosti, ktoré vyžadujú vysokú mieru argumentácie, organizačných schopností, dominancie a presvedčovania ostatných ľudí. Práve preto sú úspešní v takých oblastiach ako je obchod a manažment.

» B. Osobnosť s konvenčnou orientáciou (Konvenčný typ – conventional / C)

Osoby s takouto osobnostnou orientáciou sú vysoko výkonní, svedomití s tendenciou k praktickosti. Vyhovuje im jasne štrukturované prostredie. Majú dobré organizačné schopnosti, ktoré vedú plno využiť v prostredí s jasne stanovenými rolami, postupmi, povinnosťami a úlohami.

Verím, že prednáška na poslednej konferencii SÚZ, aj tento článok vás inšpiroval a pomôže pri náročných výzvach súvisiacich s riadením ľudí a samých seba. Prajem veľa úspechov pri nájdení tých správnych výziev pre správnych ľudí, aby výsledkom boli dobré výsledky a spokojní zamestnanci!

Orsolya Véghová,
biznis kouč, lektor a konzultant

Orsolya Véghová
Hurbanovo nám. 5,
811 03 Bratislava 1
Email: orsolya.veghova@emci.sk
Tel. č.: +421 915 793 856
www.emci.sk

Dlžník je zachránený a čo veriteľ?

HITOM JE REŠTRUKTURALIZÁCIA

Zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Kedy má obchodná spoločnosť povinnosť postupovať v zmysle zákona č. 7/2005 Z.z. ?

§ 3

Dlžník je v úpadku, ak je platobne neschopný alebo predĺžený.

- **Platobne neschopný** je ten, kto nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Za jednu pohľadávku dlžníka sa považujú všetky pohľadávky, ktoré počas 90 dní pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi.
- **Predĺžený** je ten, kto je povinný viesť účtovníctvo podľa osobitného predpisu, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku.

Čo je podstatou konkurzu?

- » **Koniec fungovania zadĺženej firmy**
- » **Súpis a speňaženie celého majetku**
- » **Uspokojenie veriteľov**
 - v prípade nezabezpečených veriteľov je to spravidla od 2 do 5 percent z hodnoty prihlásenej pohľadávky
- » **Po ukončení konkurzu nasleduje výmaz firmy z Obchodného registra**

Čo je podstatou reštrukturalizácie?

- » **Záujem ozdraviť firmu pod dohľadom súdu a zachovať činnosť dlžníka**
- » **Dlžníkom sa zmaže ich dlh, alebo jeho časť**
 - Pozor: Veritelia sami rozhodujú o tom, v akom rozsahu sa vzdajú svojich nárokov voči dlžníkovi
- » **Uspokojenie veriteľov**
 - pohľadávky nezabezpečených veriteľov sa uspokojujú vo väčšom meradle, väčšinou od 5 do 15 percent nie naraz ale v priebehu niekoľkých rokov, spravidla piatich
 - Po úspešnej reštrukturalizácii môže firma ďalej fungovať

Jeden zákon a pritom dva rôzne dopady na veriteľa

Lehoty na prihlasovanie

- » **Konkurz**
 - **Základná lehota na prihlásenie: 45 dní** od dňa zverejnenia vyhlásenia konkurzu v Obchodnom vestníku
- » **Reštrukturalizácia**
 - **Základná lehota na prihlásenie: 30 dní** odo dňa zverejnenia povolenia reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku
- Ako to funguje vo firmách**
- » **Vo firmách absenteje sledovanie Obchodného vestníka**

» Vyhládavanie v Obchodnom vestníku sa realizuje cez názov spoločnosti

- riziko: názov spoločnosti sa zmení a veriteľ si pohľadávku neprihlási, alebo včas neprihlási, čo znamená:

V prípade konkurzu

- a/ som nezabezpečený veriteľ – prihláška nebude podaná v lehote 45 dní
- b/ som zabezpečený veriteľ – prihláška nebude podaná v lehote 45 dní osobitnou prihláškou

dopad na veriteľa:

- aa/ prihlášku je možné podať kedykoľvek v priebehu konkurzu, ale veriteľ stráca hlasovacie práva
- bb/ prihlášku je možné podať kedykoľvek v priebehu konkurzu, ale zo zabezpečeného veriteľa sa stáva nezabezpečený veriteľ a rovnako stráca hlasovacie práva

V prípade reštrukturalizácie

V zjednodušenej forme možno povedať, že ak si veriteľ chce uplatniť záložné právo na majetok dlžníka v reštrukturalizácii a stať sa tak oddeleným veriteľom, tak je povinný podať osobitnú prihlášku pre založený majetok a to v lehote 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, inak sa stáva nezabezpečeným veriteľom.

Ak si veritelia (aj nezabezpečení) nestihnú prihlásiť pohľadávky v lehote 30 dní od zverejnenia Uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku, tak pohľadávky nebudú v reštrukturalizácii uspokojované.

Konkurz – Povinnosť dodávať tovar alebo službu

Je potrebné rozlišovať medzi vypovedaním zmluvy a odstúpením od zmluvy a rovnako, či zmluva bola uzatvorená pred alebo po vyhlásení konkurzu.

- Ak úpadca pred vyhlásením konkurzu uzatvoril zmluvu, ktorú úpadca už splnil, správca môže požadovať od veriteľa splnenie zmluvy alebo môže od zmluvy odstúpiť v rozsahu, v ktorom zmluva nebola zatiaľ splnená.

Týka sa to napr. uhradených preddavkov a záloh na plnenie zo strany úpadcu.

- Ak úpadca pred vyhlásením konkurzu uzatvoril zmluvu, ktorú veriteľ už splnil, ale úpadca zmluvu ešte nesplnil alebo zmluvu splnil len čiastočne, môže veriteľ od zmluvy v rozsahu úpadcom nesplnených záväzkov odstúpiť.

Zjednodušene povedané veriteľ nemusí dodať tovar alebo službu, ktorú sa zaviazal poskytnúť v zmysle zmluvy a súčasne môže žiadať späť to, čo úpadcovi podľa zmluvy poskytol.

- Ak úpadca pred vyhlásením konkurzu uzatvoril zmluvu, ktorú úpadca už splnil, správca môže požadovať od veriteľa splnenie zmluvy alebo môže od zmluvy odstúpiť v rozsahu, v ktorom zmluva nebola zatiaľ splnená.

Ing. Zuzana Lenická

tvoril zmluvu, ktorú úpadca a ani veriteľ ešte nesplnili alebo ktorú si navzájom splnili len čiastočne, správca alebo veriteľ môže od zmluvy v rozsahu ešte navzájom nesplnených záväzkov odstúpiť.

Zjednodušene povedané veriteľ nemusí dodať tovar alebo službu, ktorú sa zaviazal poskytnúť v zmysle zmluvy.

- Ak úpadca pred vyhlásením konkurzu uzatvoril zmluvu na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, správca môže zmluvu vypovedať v dvojmesačnej výpovednej lehote, ak nie je dohodnutá iná výpovedná lehota a to aj v prípade, že zmluvu nebolo možné vypovedať. Zmluvu o nájme bytu môže správca vypovedať len za podmienok ustanovených Občianskym zákonníkom.
- Ak je veriteľ povinný plniť zo zmluvy, ktorú uzatvoril s úpadcom pred vyhlásením konkurzu, vopred, môže svoje plnenie odoprieť až do času, keď sa jej poskytne alebo zabezpečí vzájomné plnenie.

Konkurz – započítanie pohľadávok

- Proti pohľadávke, ktorá vznikla úpadcovi po vyhlásení konkurzu, nemôže veriteľ započítavať pohľadávku, ktorá mu vznikla voči úpadcovi pred vyhlásením konkurzu.
- Pohľadávku neprihlásenú spôsobom ustanoveným týmto zákonom, prihlásenú pohľadávku nadobudnutú prevodom alebo prechodom po vyhlásení konkurzu a pohľadávku nadobudnutú na základe odporovateľného právneho úkonu nie je možné započítavať proti žiadnej úpadcovej pohľadávke.
- Započítanie ostatných pohľadávok je prípustné, najmä započítanie pohľadávok v čase od začatia konkurzného konania do vyhlásenia konkurzu, pričom je potrebné brať do úvahy, že zápočet je potrebné doručiť úpadcovi, čo nie je často krát možné. Rovnako je možné započítavať pohľadávku po vyhlásení konkurzu, ale len za predpokladu, že bude riadne prihlásená do konkurzu.

CREDITON

Konkurz – Postúpenie pohľadávok voči úpadcovi zo strany veriteľa

- Zmluvné dojednania zakazujúce úpadcovi postúpenie jeho pohľadávok alebo zakazujúce postúpenie pohľadávok, ktoré vznikli veriteľovi voči úpadcovi pred vyhlásením konkurzu, sú počas konkurzu neúčinné a správca, ako aj veriteľ môžu tieto pohľadávky postúpiť na iné osoby.

Reštrukturalizácia – povinnosť dodávať tovar alebo službu

- Veriteľ nemôže vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť pre omeškania dlžníka s plnením, na ktoré veriteľovi vznikol nárok pred začatím reštrukturalizačného konania. Vypovedanie zmluvy alebo odstúpenie od zmluvy z tohto dôvodu je neúčinné.
- Zmluvné dojednania umožňujúce veriteľovi vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť z dôvodu reštrukturalizačného konania alebo konkurzného konania sú neúčinné.
Zjednodušene možné tvrdiť, že veriteľ je povinný plniť svoje záväzky zo zmluvy riadne a včas aj po začatí reštrukturalizácie.

Reštrukturalizácia – započítanie pohľadávok

- Pohľadávky veriteľa, ktoré vznikli voči dlžníkovi pred začatím reštrukturalizácie nie je možné započítať.
Čiže je potrebné priebežne započítavať pohľadávky voči zmluvným partnerom, pretože v prípade nečakaného začatia reštrukturalizácie nie je možné započítať voči dlžníkovi nič.

Reštrukturalizácia – postúpenie pohľadávok

- Zákon postúpenie pohľadávok v reštrukturalizácii neupravuje, čiže pohľadávky je možné postupovať.

Ako to funguje vo firmách

- Obchodný vestník nie je sledovaný pravidelne pracovníkmi finančného úseku a pracovníkmi obchodného úseku
- Pracovníci finančného úseku a obchodníci nedostávajú informácie o začatí konkurzného konania, začatí reštrukturalizačného konania, o vyhlásení konkurzu, o povolení reštrukturalizácie od právnych zástupcov včas
- V účtovníctve sú dlhodobé evidované pohľadávky a záväzky voči jednému subjektu, bez realizovania zápočtu (akonáhle vznikne možnosť zápočtu, treba ho zrealizovať)

Môže reštrukturalizácia dlžníka spôsobiť insolvenčiu veriteľa?

- Môže a to najmä pokiaľ má väčšinu obdávateľov z tzv. rizikových oblastí podnikania
- Oblasti, v ktorých najčastejšie dlžníci využívajú reštrukturalizáciu – stavebníctvo, doprava, špedícia, automotive

- Na rozdiel od banky alebo leasingovej spoločnosti nemá zriadené záložné právo na majetok dlžníka
- Banky mu odmietnu dať úver pre „zlé čísla“, alebo „zosplatnia“ úvery
- Leasingové spoločnosti uplatnia vlastnícke práva na predmet leasingu
- S úpadcom má uzatvorené zmluvy, ktoré musí plniť

Z veriteľa sa stáva úpadca

Môže sa konkurz zmeniť na reštrukturalizáciu a naopak?

Kto a kedy môže podať návrh na konkurz § 11

Návrh na vyhlásenie konkurzu je oprávnený podať dlžník, veriteľ, v mene dlžníka likvidátor alebo iná osoba, ak to ustanovuje tento zákon.

» Dlžník v predĺžení je povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu

do 30 dní, od kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom predĺžení.

Túto povinnosť v mene dlžníka má rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, likvidátor dlžníka alebo zákonný zástupca dlžníka

» Veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu,

ak môže odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť svojho dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi a bol jedným z týchto veriteľov písomne vyvolaný na zaplatenie.

» Zodpovednosť veriteľa za podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu

Ak súd konkurzné konanie začaté na základe návrhu veriteľa na vyhlásenie konkurzu zastaví z dôvodu osvedčenia platobnej schopnosti dlžníka, veriteľ zodpovedá dlžníkovi, ako aj iným osobám za škodu, ktorá im v súvislosti s účinkami začatia konkurzného konania vznikla, ibaže preukáže, že pri podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu postupoval s odbornou starostlivosťou.

§ 13

Preddavok na konkurz

» Platí ho navrhovateľ pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu

» Preddavok súd vráti ak:

- súd návrh na vyhlásenie konkurzu odmietne
- súd nezačne konkurzné konanie z iného dôvodu
- navrhovateľ vezme svoj návrh späť pred začatím konkurzného konania

» Povinnosť zaplatiť preddavok nemá likvidátor dlžníka ak zistil, že majetok dlžníka nepostačuje ani na úhradu preddavku.

Odmenu a výdavky predbežného správcu v tom prípade platí štatutárny orgán alebo

člen štatutárneho orgánu dlžníka.

Ak tieto orgány nie sú ustanovené, odmenu a výdavky predbežného správcu platí štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, ktorý vykonával funkciu naposledy.

» **Výška preddavku je 1.659,70 EUR.**

REŠTRUKTURALIZÁCIA

§ 108 Reštrukturalizačný posudok

- Ak dlžníkovi hrozí úpadok alebo je v úpadku, môže poveriť správcu vypracovaním reštrukturalizačného posudku na účely zistenia, či sú splnené predpoklady na jeho reštrukturalizáciu. Tým nie je dotknutá povinnosť dlžníka včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu.
- Poveriť vypracovaním posudku možno len osobu zapísanú do zoznamu správcov.
- Cena posudku nie je stanovená zákonom a rozhoduje o nej trh. Každý správca zapísaný v zozname správcov je podnikateľom v tejto oblasti a stanovuje si sám cenu za vypracovanie posudku.
Cena posudku sa platí už v priebehu reštrukturalizácie a je na veriteľoch, či sa budú zaujímať o výdavky reštrukturalizácie. Platí ju dlžník a jej výška predstavuje percentuálnu hodnotu z „ušetreného“

§ 109 Príprava posudku

- Správca pri príprave posudku zisťuje finančnú situáciu a obchodnú situáciu dlžníka a podľa týchto zistení vo vypracovanom posudku odporučí alebo neodporučí reštrukturalizáciu dlžníka. Ak správca reštrukturalizáciu dlžníka odporučí, v posudku navrhne aj možný spôsob jej uskutočnenia.
- Ak správca neodporučí reštrukturalizáciu, i keď v čase vypracovania posudku na to boli splnené predpoklady, zodpovedá tomu, pre koho posudok vypracoval, za škodu, ktorú mu tým spôsobí, ibaže preukáže, že reštrukturalizáciu neodporučil v dôsledku nedostatku súčinnosti dlžníka.
- Ak správca odporučí reštrukturalizáciu, i keď v čase vypracovania posudku na to neboli splnené predpoklady, zodpovedá veriteľom dlžníka za škodu, ktorú im tým spôsobí, ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou.

Kedy sa môže zmeniť konkurz na reštrukturalizáciu?

- O začatí konkurzného konania súd vydá uznesenie, ktoré bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku; zverejnením tohto uznesenia v Obchodnom vestníku sa začína konkurzné konanie. (§ 14, ods. 3)
- Ak súd počas konkurzného konania začne reštrukturalizačné konanie, ktoré sa týka tohto istého dlžníka, prebiehajúce konkurzné konanie sa do zastavenia reštrukturalizačného konania alebo do povolenia reštrukturalizácie prerušuje; ak súd v reštrukturalizačnom konaní reštrukturalizáciu dlžníka povolí, prerušené konkurzné konanie bez-

odkladne uznesením zastaví. To isté platí, ak už prebieha reštrukturalizačné konanie a súd ohľadom toho istého dlžníka začne konkurzné konanie.

- Do vydania uznesenia o vyhlásení konkurzu súd preruší konkurzné konanie na návrh dlžníka, ak dlžník preukáže, že správca pripravuje reštrukturalizačný posudok.
- Vyhlásenie konkurzu bráni tomu, aby na úpadcu začalo alebo prebiehalo reštrukturalizačné konanie, tzn. :
- » **Konkurzné konanie sa môže zmeniť na reštrukturalizáciu**
- » **Konkurz sa nemôže zmeniť na reštrukturalizáciu**

Prečo musí veriteľ stále sledovať v Obchodnom vestníku či sa konkurzné konanie nezmení na reštrukturalizačné konanie a následne reštrukturalizáciu?

- riziko zmeškania prihlásenia pohľadávky
- vplyv na možnosť započítať pohľadávky
- možnosť odstúpiť od zmluvy a odoprieť plnenie zo zmlúv
- uplatniť si pohľadávky, ktoré vznikli v reštrukturalizácii, ako prednostné pohľadávky v konkurze
- uplatnenie si záložného práva

Kedy sa môže zmeniť reštrukturalizačné konanie / reštrukturalizácia na konkurz?

- Tých dôvodov je viac. Sú uvedené priamo v zákone, ale najdôležitejšie sú:
- ak o to požiada dlžník
 - ak to navrhne veriteľ, ktorého hlasy predstavujú aspoň 10 % zo všetkých hlasov prítomných veriteľov na schôdzi veriteľov a schôdza veriteľov o tom rozhodne
 - ak na schôdzi veriteľov nebude zvolený aspoň trojčlenný veriteľský výbor
 - ak sa výrazne zhorší finančná situácia dlžníka
 - Ak nebol schválený reštrukturalizačný plán

Dopad na veriteľa

- Veriteľ, keď zistí, že dlžník neplní plán, je povinný vyzvať dlžníka, aby v lehote 30 dní odo dňa doručenia výzvy začal plniť plán. Ak dlžník plán napriek výzve plán nesplní, tak sa stáva plán voči veriteľovi neúčinný a ten môže priamo podať návrh na začatie exekúcie v rozsahu prihlásených pohľadávok.
- » **Ak je schválený reštrukturalizačný plán a úpadca ho aj plní a následne ho prestane plniť, kedy môže veriteľ podať návrh na vyhlásenie konkurzu?**
- Zverejnením uznesenia súdu o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku zanikajú účinky začatia reštrukturalizačného konania. Týmto momentom je možné uplatňovať „nové“ pohľadávky bežným spôsobom a rovnako aj podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak sú tu zákonné predpoklady.

- V prípade vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka skôr, ako je plán riadne splnený, sa plán stáva neúčinným voči všetkým účastníkom plánu, ktorých nároky z plánu ešte nie sú splnené.

Postavenie veriteľa, ktorý uzatvoril zmluvu s dlžníkom, ktorý má schválený reštrukturalizačný plán

- Horšie postavenie oproti veriteľom, ktorí mali prihlásené pohľadávky v reštrukturalizácii
- Prevencia: preverenie obchodného partnera v Obchodnom vestníku, či nebol v reštrukturalizácii, resp. kedy bol schválený reštrukturalizačný plán

Príklady z praxe – Ako úpadca „zneužil reštrukturalizáciu“

- TK Belimex, a. s. – základné imanie spoločnosti 367.468,00 EUR
- Veriteľ: Návrh na vyhlásenie konkurzu dňa 26. 4. 2013
- Dlžník: Zmena názvu spoločnosti dňa 4. 6. 2013
- Dlžník: Zmena akcionára a štatutárnych orgánov dňa 7. 5. 2013
- OV: súd vyhlásil začiatok konkurzného konania dňa 18. 6. 2013
- OV: súd vyhlásil začiatok reštrukturalizačného konania dňa 25. 6. 2013
- OV: súd vyzval dlžníka na osvedčenie platobnej schopnosti dňa 2. 7. 2013 (v rámci konkurzného konania. Lehota bola 20 dní)
- OV: súd povolil reštrukturalizáciu dňa 10. 7. 2013 (súd vyzval veriteľov na prihlásenie pohľadávok a ustanovil správcu)
- OV: oznámenie o zvolaní schôdzi veriteľov na 17. 9. 2013
- OV: súd odvolal správcu, ale do ustanovenia nového správcu má vykonávať funkcie správu – dňa 13. 9. 2013 (v rámci reštrukturalizačného konania)
- OV: súd zastavil konkurzné konanie dňa 19. 7. 2013
- Správca: na schôdzi veriteľov dňa 17. 9. 2013 poprel pohľadávky väčšiny veriteľov (vydavateľstvá, najväčší veritelia). Dopad: nestali sa členmi veriteľského výboru
- Popretí veriteľa: musia podať žalobu, inak sa na ich pohľadávky nebude v konkurze prihliadať. Poplatok sa im nevráti.
- OV: súd zastavil reštrukturalizačné konanie, začal konkurzné konanie dňa 11. 10. 2013

Prečo je reštrukturalizácia v súčasnosti hitom?

- Reštrukturalizáciou sa úpadcovia legálne zbavia veľkej časti dlhov
- Subjekt so schváleným reštrukturalizačným plánom sa môže napr. zúčastňovať verejných súťaží na rozdiel od subjektov, ktoré majú záväzky voči sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniam, finančnému riaditeľstvu alebo je voči nim vedené exekučné konanie.

Vymáhanie pohľadávok

- vymáhať pohľadávky vlastnými oddeleniami/zamestnancami alebo outsourcing služieb správy/vymáhania pohľadávok? (výhody a nevýhody)
- viete definovať rizikové príznaky pri obchodných partneroch, ktoré môžu mať dopad na ich platobnú schopnosť? (zdroje informácií – napr. www.dlznik.sk, www.notar.sk, www.orsr.sk, www.epi.sk (obchodný vestník), www.kapor.sk, sociálne siete)
- Co je výhodnejšie?
 - vymáhať pohľadávky
 - predať pohľadávky
 - faktoring pohľadávok
 - poistenie pohľadávok

Vymáhanie pohľadávok spoločnosťou CREDITTON s.r.o. » **Zodpovednosť za pohľadávky odovzdané na vymáhanie**

(sledovanie lehôt premlčania, sledovanie obchodného vestníka, monitoring dlžníkov v celom procese vymáhania). V prípade záujmu zanalyzujeme klientovi zmluvné vzťahy (zmluvy, rámcové zmluvy namiesto objednávok)

» **Odborná spôsobilosť pracovníkov**

(v našej spoločnosti pohľadávky neriešia pracovníci call-centra, pohľadávky sa riešia efektívne s cieľom vymôcť pohľadávku v čo najkratšom čase).

» **Psychologický efekt vymáhania pohľadávok externou spoločnosťou**

(napr. nezaťaženie vzťahmi, neposielanie upomienok, absencia emocionálnych konaní, kontaktovanie dlžníkov aj mimo pracovnej doby). Vymáhame aj príslušenstvo k pohľadávkam – aj v mimosúdnom konaní.

» **On-line informácie k pohľadávkam odovzdaným na vymáhanie**

(databáza pohľadávok so všetkými informáciami, štatistiky, výsledky úspešnosti vymáhania. Dáta sa dajú použiť pre správy pre audítory, vytváranie opravných položiek a pod.)

Záver

» **Podľa analýz:**

- Spoločnosť s obratom 1,5 mil. EUR a maržou 5 % musí navýšiť svoj obrat o 30 % len na to, aby kompenzovala stratu plynúcu z nezaplatenej pohľadávky vo výške 22.500 EUR.
- Pohľadávky z obchodného styku tvoria v priemere 40 % firemných aktív
- Medziročný nárast insolvenčných konaní v priemere v svetovej ekonomike je 30 %
- Pohľadávky predstavujú v priemere 40 % firemných aktív
- » **Viete**
- ... ako dlho prežije Vaša firma bez peňazí za dodané tovary a poskytnuté služby?
- ... nezaplatená faktúra je pre dlžníka najlacnejším úverom a vy predsa nie ste banka

Z DECEMBROVEJ KONFERENCIE V PIEŠŤANOCH

Aj biely papier môže byť zelený.

Až 77% papiera vyrábame zelenou energiou.

Aj vy si myslíte, že papier ničí životné prostredie? Nie je však papier ako papier. Ak ide o ochranu životného prostredia, záleží na tom, ktorého výrobcu papiera si zvolíte. Za svoj šetrný prístup k prírode získali skupina Mondi a jej ružomerský podnik Mondi SCP niekoľko ocenení svetových organizácií. Pri výrobe papiera kladieme dôraz na výstavbu nových lesov, čím uzatvárame kruh a podporujeme niekoľkonásobne recyklovanie papiera.

Kým elektronické médiá potrebujú na svoju výrobu vzácne kovy a na šírenie informácií spotrebávajú čoraz viac elektrickej energie, papier z Mondi má na svoju výrobu zabezpečený svoj nekonečný cyklus dorastajúcich lesov. Je to výroba s vysokou pridanou hodnotou, ktorá navyše zamestnáva ľudí najmä vo vidieckych oblastiach. Právom ju možno nazvať výrobou zelenej energie a recyklácie. Papier od Mondi je zelenší než si myslíte.